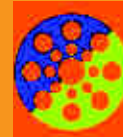

Het Poldermuseum

Stichting "Den Huygen Dijck"

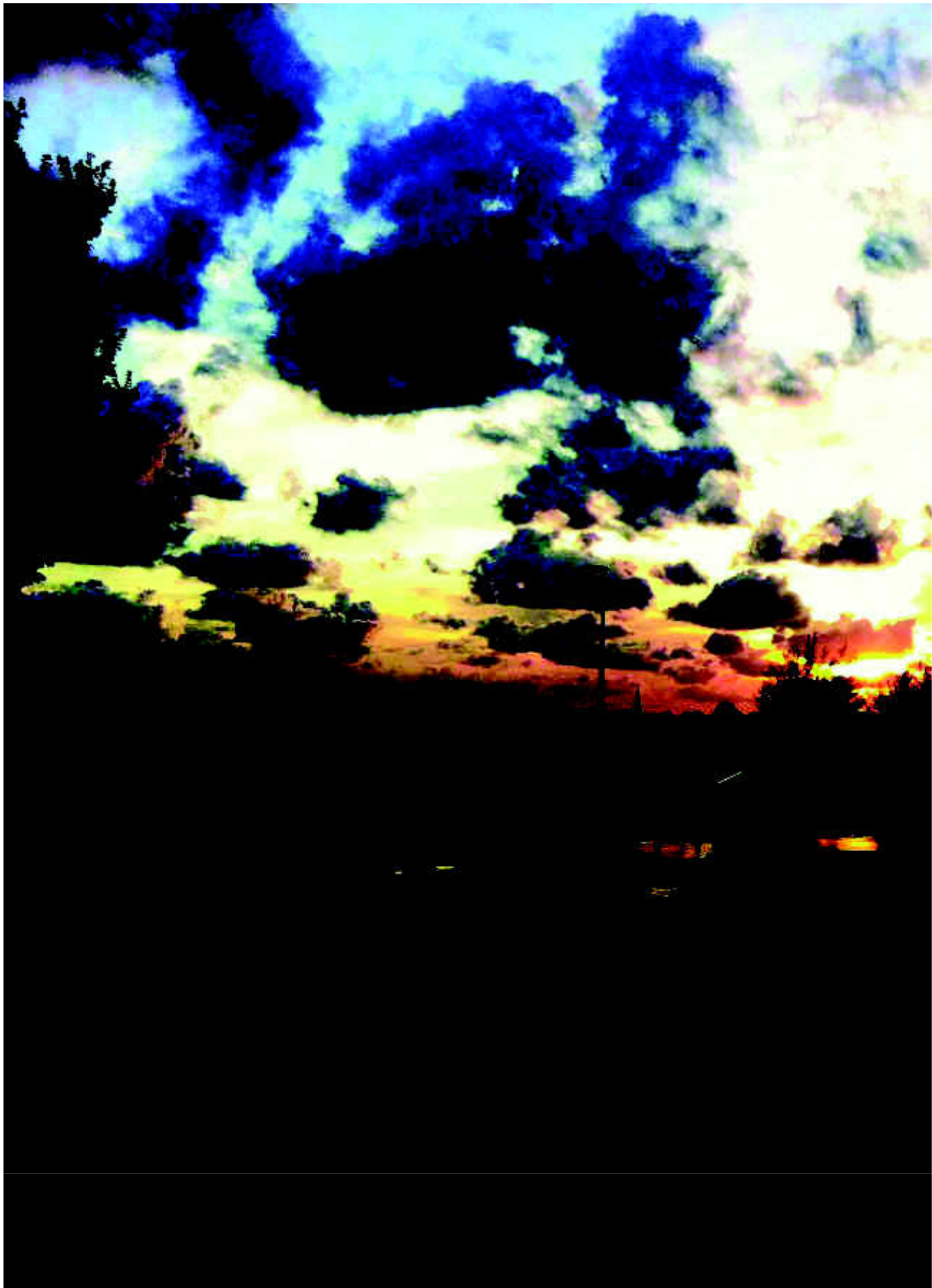

Heerhugowaard
Stad van kansen

Onderzoek naar functieverbreiding

kerssens | de ruijter architecten

Het Poldermuseum

Het Poldermuseum vertelt het verhaal van de cultuurhistorische plek van het gemaal. Voor Heerhugowaard is het behoud van het Poldermuseum van groot belang. Het monumentale pand is mede bepalend voor de identiteit van de gemeente.

colofon

uitgave	kerssens de ruiter architecten luttik oudorp 81 1811mv alkmaar www.kdra.nl info@kdra.nl
teksten	- tenzij anders vermeld- kerssens de ruiter architecten Gemeente Heerhugowaard 0.2 §1 - 0.3 §3 - 0.5 §9 - 0.6 §1 Cultureel Erfgoed Noord-Holland [kader en richtlijnen] 0.2 §1 Poldermuseum 0.1 §5, 7 - 0.2 §1
beelden	- tenzij anders vermeld - kerssens de ruiter architecten Gemeente Heerhugowaard 0.2 § 1 - 0.6 §1 Cultureel Erfgoed Noord-Holland [kader en richtlijnen] 0.2 §1 Poldermuseum 0.1 §5, 7

2013-versie 1

inhoud

colofon	2
inhoud	3
inleiding	5
01 het poldermuseum	6
huidig gebruik	9
het gebouw	11
geschiedenis van het gemaal	15
huidige situatie	17
exterieur	33
interieur	41
02 ligging	56
cultuurhistorische verkenning	57
ligging en bereikbaarheid	65
geografische ligging en bereikbaarheid	67
03 visie	76
inleiding	77
een blijvende toekomst	79
gemeente Heerhugowaard	81
samenwerkende musea	83
samenwerken met de burens	85
samenwerking in de regio	87
04 functieverbreiding	90
functieverbreiding poldermuseum	91
eten en drinken - ondersteunend / pop-up	93
eten en drinken - volwaardig	95
poldermuseum	96
kind en educatie	101
recreatie	103
zaalverhuur / evenementen / groepen	105
swot-analyse	107
planvorming	109
scenario's	123
stappenplan	155
05 juridische en financiële aspecten	156
aspecten bij functieverbreiding	157
conclusie	163
bijlagen	164
familie van Loon	165

inleiding

Het poldermuseum

Tot en met de zestiende eeuw was Heerhugowaard alleen maar water. Tussen 1626 en 1631 is de polder drooggelegd. De droogmaking werd gefinancierd door Hans van Loon, een rijke koopman en VOC bestuurder uit Amsterdam.

Het 135 jaar oude poldergemaal aan de Huygendijk is één van de weinige historische object in de polder dat nog aan de droogmaking van Heerhugowaard herinnert. Neem daarbij de invulling van gebouw als museum voor alles wat met de inpoldering te maken heeft waardoor snel duidelijk is gemaakt dat het Poldergemaal van grote cultuurhistorische waarde is. Dit belang geldt zowel voor het gebouw, de locatie en de vrijwilligers van de stichting Den Huygen Dijk die het museum onderhouden.

Deze publicatie is het resultaat van een onderzoek naar de mogelijkheden voor de vernieuwing van het Poldermuseum aan de Huygendijk 17 in Heerhugowaard. De vernieuwing moet een duurzame exploitatie van het museum en het voortbestaan ervan bewerkstelligen.

Het onderzoek is mede mogelijk gemaakt door steun van de Provincie Noord-Holland in het kader van de regeling Stimulering Herbestemming Monumenten 2012.

01 het poldermuseum

1631	1877	1889	1906-1907	1935
molengang	het gemaal, bestaande uit twee vijzels met een \varnothing 2,05m, aangedreven door een eencilinder condenserende stoommachine werd waarschijnlijk ontworpen door polderbaas J. Leguit	om een nieuwe centrifugaalpomp en ketel te plaatsen werd het gemaal verlengd door twee nieuwe zijbeuken met lessenaarsdak van een ontwerp van de architect Goldberg	het gemaal werd voorzien van twee centrifugaalpompen aangedreven door 2 verticale stoommachines	het gemaal werd omgebouwd tot dieselgemaal

1941

vanwege olie tekort in de Tweede Wereldoorlog werd het gemaal tevens elektrisch aangedreven

1957-1960

de schoorsteen werd gesloopt en het ketelhuis werd omgebouwd tot vergaderzaal. De bestaande dubbele deuren in het midden van de voorgevel maakte plaats voor een keukenvenster en de vensters weerszijden vervangen door dubbele deuren, twee raampjes geplaatst aan de achtergevel.

1979

rechterdeel van het gemaal werd in opdracht van Stichting Huygen Dyck verbouwd tot poldermuseum
er werden klinkers gelegd in het voormalig kolenhok

1994

In 1994 werd de bemaling overgenomen door het nieuwe er naast gebouwde gemaal Huygendijk en heeft de Stichting Den Huygen Dijk het toen niet meer in gebruik zijnde gemaal overgenomen van het Waterschap Groot Geestmerambacht

1994-1995

inwendige verbouwing voor het realiseren van een trouwzaal en vriendenkamer

01 het poldermuseum

het poldermuseum

huidig gebruik

Zuidgevel Poldermuseum [foto: Heerhugowaards Nieuwsblad]

Vandaag de dag wordt het oude poldergemaal gebruikt als een museum. De Stichting "Den Huygen Dijk" werd in 1979 opgericht als beheerder van het Poldermuseum Heerhugowaard. De polder vierde in dat jaar haar 350-jarig bestaan en ging bestuurlijk op in het grotere geheel van de polder Grootgeestmerambacht.

Het doel van de Stichting is het verzamelen, bewaren en tentoonstellen van cultuur-historische voorwerpen die betrekking hebben op de polder Heerhugowaard en deze toegankelijk te maken voor het publiek. In 1994 zijn de toen bijna 100 jaar oude pompen voorgoed tot stilstand gebracht en toen het nieuwe gemaal hun taken overnam. De Stichting heeft het gebouw van het Waterschap overgenomen en als museum ingericht. De pompen met bijbehorende apparatuur, een houten schaalmodel van de stoommachine, evenals de vergadertafel en stoelen van het polderbestuur zijn te zien in het museum, waar men tegenwoordig ook kan trouwen.

Het museum wordt geëxploiteerd door gedreven vrijwilligers. Zij hebben historische kennis van de polder en het waterbeheer. Het Poldermuseum is op zondag en de eerste woensdag van de maand open, en verwelkomt jaarlijks circa 2000 bezoekers.

De huidige doelgroep wordt gevormd door de inwoners van Heerhugowaard en omstreken, zowel de jeugd (scholen) en ouderen. In de toekomst wil het Poldermuseum graag bezoekers uit nieuwe doelgroepen aantrekken. Denk aan Heerhugowaarders van alle leeftijden, recreanten, toeristen maar bijvoorbeeld ook groepen uit het onderwijs.

Het Poldermuseum is een Kanjer van de dijk, een verzameling unieke samenwerkende locaties langs de Westfriese Omringdijk waar bezoekers kunnen rekenen op een gastvrij ontvangst. Op deze pleisterplaatsen kan men even genieten van het uitzicht, een kopje koffie drinken en informatie over de dijk en zijn omgeving krijgen.

zuidgevel poldermuseum

het poldermuseum

het gebouw

Het poldergemaal is een op rechthoekig grondplan opgetrokken gemaal van één bouwlaag bestaande uit een hoofdvolume onder twee langgerekte en evenwijdige schilddaken waarop gesmoorde Hollandse pannen, en in het verlengde van dit dwarsgeplaatste hoofdvolume, tegen beide kopse zijgevels een aanbouw onder een flauw hellend lessenaardak dat bovenaan aansluit tegen de dakvoet van de genoemde schilddaken. De buitengevels zijn opgetrokken in bruinrode handvormsteen waalformaat in kruisverband met snijvoeg en voorzien van een plint. Voor het opgaande muurwerk van de aanbouwen is echter bruinrode machinale waalsteen toegepast. De zijgevels (van de aanbouwen) hebben een getrappt uitgemetselde bovenrand van gele verblendsteen waarop een gietijzeren lijstgoot rust.

Bovenaan de voor- en achtergevel bevindt zich een grotere (houten) lijstgoot op geprofileerde gootklossen. De symmetrische voorgevel wordt geleed door drie spaarvelden met kwartronde bovenhoeken: twee grote liggende velden waartussen een smal veld (waarin oorspronkelijk een dubbele paneeldeur). Van de drie vensters in elk liggend spaarveld resteren de middelste en de buitenste. Deze zijn vernieuwd met behoud van de oorspronkelijke roede verdeling (twee zesruits onderramen met vierruits bovenlichten). De aanbouwen hebben aan de voorzijde een hoekliseen die vermoedelijk evenals achter overgaat in een uitgemetselde bovenrand waarin schootankers (ter plaatse van de dubbele deur in beide aanbouwen bevond zich blijkens oude ansichten een getoogd venster waarin een meerruits raam met x-vormigeroedenverdeling). Beide zijgevels zijn voorzien van schootankers onder de genoemde uitkragend gemetselde bovenrand en hoekliseen. De rechterzijgevel wordt door een middenliseen in twee traveeën onderverdeeld, elk met een getoogd bovenlicht (valraam) waarin twee x-vormige roeden naast elkaar. Links bevindt zich een getoogde deur. De linkerzijgevel (West) had rechts een getoogd venster als in de voorzijde van de aanbouw (thans twee achtruits liggende vaste ramen en links hiervan een vernieuwde deur).

De hoge achtergevel (Noord) van het hoofdvolume is voorzien van een hoge plint en wordt vanaf 2/5 muurhoogte op dezelfde wijze geleed als de voorgevel. In het rechter spaarveld bevinden zich twee grote getoogde vensters waarin een vast zestienruits onderraam met brede middenroede en een getoogd bovenlicht in de vorm van een twaalruits valraam, eveneens met brede middenroede. Het middelste spaarveld is blind. In het linker spaarveld zijn twee dichtgezette halfronde vensters zichtbaar (de drie huidige vensters dateren uit het 3e kwart van de 20e eeuw). De uitbouwen hebben aan de achterzijde een 20-ruits vast raam en een hoekkrisaliet die overgaat in een uitgemetselde bovenrand waarin schootankers. In de hoge plint bevinden zich links twee dichtgezette ronde muuropeningen, onder het middelste spaarveld een halfronde inlaat, rechts een tweede dito inlaat, waarnaast een grotere derde inlaat.

In het meermalen verbouwde interieur bevindt zich links van het midden een machinehal met in het midden van beide zijmuren een brede rechthoekige muuropening waarachter een deels met hout omtimmerde machinekamer. In elke machinekamer staat een centrifugaalpomp met elektromotor opgesteld. De centrifugaalpompen zijn blijkens opschrift in 1907 vervaardigd door de Firma Pannevis & Zoon te Utrecht, de elektromotoren in 1941 door Smit Electrotechnische industrie in Slikkerveer.

In de machinehal hangen vijf zwartglazen gedenkplaten die in vergulde letters de belangrijkste veranderingen aan het gemaal vermelden. De oudste hangt tegen de achterwand en heeft als opschrift "STOOMGEMAAL VAN DEN POLDER/ "HEERHUGOWAARD IN HET JAAR 1907 VERNIEUWD/ ... [de namen van het polderbestuur]/ DOOR DE NAAML.VENN. "FABRIEK VAN STOOMKETELS EN WERKTUIGEN/ V/H [voorheen] H & J. SUYVER TE AMSTERDAM/ T. KOOLHAAS - ADVISEUR/C. MOEYES -OPZICHTER./BOUVY-DORDT". De gedenkplaat boven de rechter centrifugaalpomp vermeldt "POLDER HEERHUGOWAARD/ 1935/

01 het poldermuseum

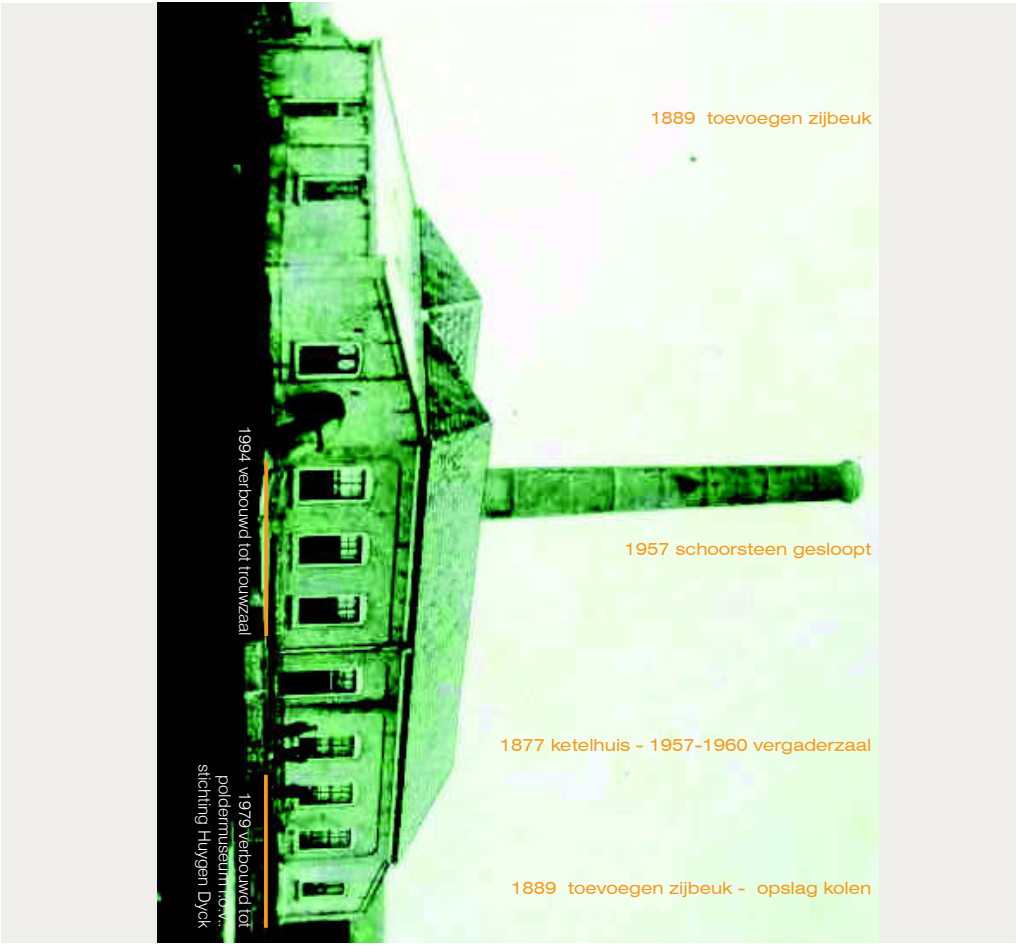
Noordgevel Poldermuseum

OMGEBOUWD TOT RUWOLIEGEMAAL/ ... [de namen van het polderbestuur]/ W. WIJTE - OPZICHTER/ ADVISEURS:/ IR. C.G. V. STEENIS & J. V.D. BOOGAARD". Rechts hiervan hangt een plaat met als opschrift "IN HET JAAR 1961 WERD OP FEESTELIJKE WIJZE IN GEBRUIK GENOMEN/ EEN VERGADERZAAL, GESTICHT IN DIT GEBOUW, EN GEHEEL DOOR EIGEN/ PERSONEEL TOT STAND GEBRACHT, ONDER HET BESTUUR VAN:/ ... / M.A. MAGIELSEN - OPZICHTER/ J. V.D. BOOGAARD EN J. DE HAAN -ADVIESBURO". De gedenkplaat boven de linker centrif ugaalpomp vermeldt "POLDER HEERHUGOWAARD/ 1941/ DOOR OORLOGSOMSTANDIGHEDEN GEDWONGEN/ IS DIT GEMAAL GEËLECTRIFICEERD/ ONDER HET BESTUUR VAN/ .../ W. WIJTE. - OPZICHTER/ J. V.D. BOOGAARD. - ADVISEUR." Rechts hiervan hangt de jongste gedenkplaat "IN HET JAAR 1972 WERDE EEN AANVANG GEMAAKT MET DE AUTOMATISERING/ VAN DE BEMALING, GEVOLGD DOOR DE BOUW VAN EEN NIEUWE KROOSBRUG/ MET KROOSHEKREINIGINGSINSTALLATIE, VOLTOOID IN 1975/ ONDER HET BESTUUR EN DE MEDEWERKING VAN:/ [naast de bestuursleden worden ook de hoofdingelanden, de machinist-opzichter en de vier medewerkers genoemd]/ J. V.D. BOOGAARD EN J. DE HAAN - ADVIESBURO/ W. EGAS, LANDUSTRIE - AANNEMERS".

In de bergruimte tussen de rechter machinekamer en de achtergevel zijn de twee kappen zichtbaar. Deze ziende kappen (in de gemoderniseerde overige vertrekken door verlaagde plafonds aan het oog onttrokken) zijn uitgevoerd als met brede delen beschoten gordingenkappen. Het vertrek onder het rechter lessenaardak diende naar verluidt voor de opslag van kolen (de bestrating van oude straatstenen dateert uit 1979).

Bron: monumenten omschrijving

01 het poldermuseum

het poldermuseum

geschiedenis van het gemaal

Het poldergemaal is een aan de noordzijde van de Huygendijk gelegen voormalig gemaal van de polder Heerhugowaard daterend uit 1877. Het gemaal werd in eigen beheer gebouwd onder leiding van de toenmalige polderbaas J. Leguit, die het bestek schreef en het gebouw vermoedelijk ook heeft ontworpen. Het door de ijzergieterij "De Prins van Oranje" te 's-Gravenhage geleverde bemalingswerktuig bestond uit twee vijzels met een doorsnede van 2,05 m, ieder aangedreven door een eencilinder condenserende stoommachine van 60 pk., waarbij de benodigde stoom geleverd werd door drie stoomketels. De aanleiding om van wind-op stombemaling over te gaan was de overvloedige regenval in de winter van 1874-1875 waardoor een groot deel van de polder ruim vijf weken onder water stond. In de vergadering van 2 december 1876 besloot het polderbestuur een stoomgemaal te bouwen aan de Oostertocht op de plaats van vijzelmolen nr. 25. Om de bouw te kunnen bekostigen werd een lening van f100.000,- aangegaan.

In 1889 werd de capaciteit van het gemaal vergroot door bij plaatsing van een centrifugaalpomp aangedreven door een direct gekoppelde compound stoommachine met ketel (dezelfde leverancier als in 1877). Om de nieuwe machines te kunnen plaatsen werd het gebouw naar ontwerp van architect Goldberg vergroot, vermoedelijk door het aan beide kanten te verlengen (deze aanbouwen met lessenaar dak zijn opgetrokken in machinale baksteen en niet zoals het overige muurwerk in handvormsteen).

Het werk werd gegund aan aannemer J. Oldenburg uit Bergen die met f16.800,- als een na laagste inschrijver uit de bus kwam. Wegens het hoge kolenverbruik liet het polderbestuur in 1906 de ingenieurs W.C. en K. de Wit onderzoek doen naar de toestand van het stoomgemaal met als vraag hoe het hoge kolenverbruik teruggebracht kon worden. Op hun advies werden binnen het bestaande gebouw de twee stoommachines met vijzels vervangen door nieuwe machines met centrifugaalpompen en

werden ketels met een grotere capaciteit geplaatst.

In 1935 werd het gemaal omgebouwd tot dieselgemaal. Een olietekort als gevolg van de Tweede Wereldoorlog dwong het polderbestuur reeds zes jaar later over te gaan tot elektrificatie van het gemaal. In de periode 1957-1960 werd het ketelhuis in het rechter gedeelte van het gemaal verbouwd tot vergaderzaal met (achterin) kluis en toiletgroep en werd aansluitend achter de voorgevel een vestibule en een keuken gerealiseerd (in eigen beheer uitgevoerd naar ontwerp van het "Adviesbureau voor polderbemalingen J. v.d. Boogaard te Aalsmeer"). De bestaande dubbele paneeldeur in het midden van de voorgevel maakte hierbij plaats voor een keukenvenster en de vensters ter weerszijden werden vervangen door een dubbele deur waarvan de rechter toegang geeft tot de vestibule en de linker tot de machinehal. In de achtergevel kwamen onder meer twee toiletramen.

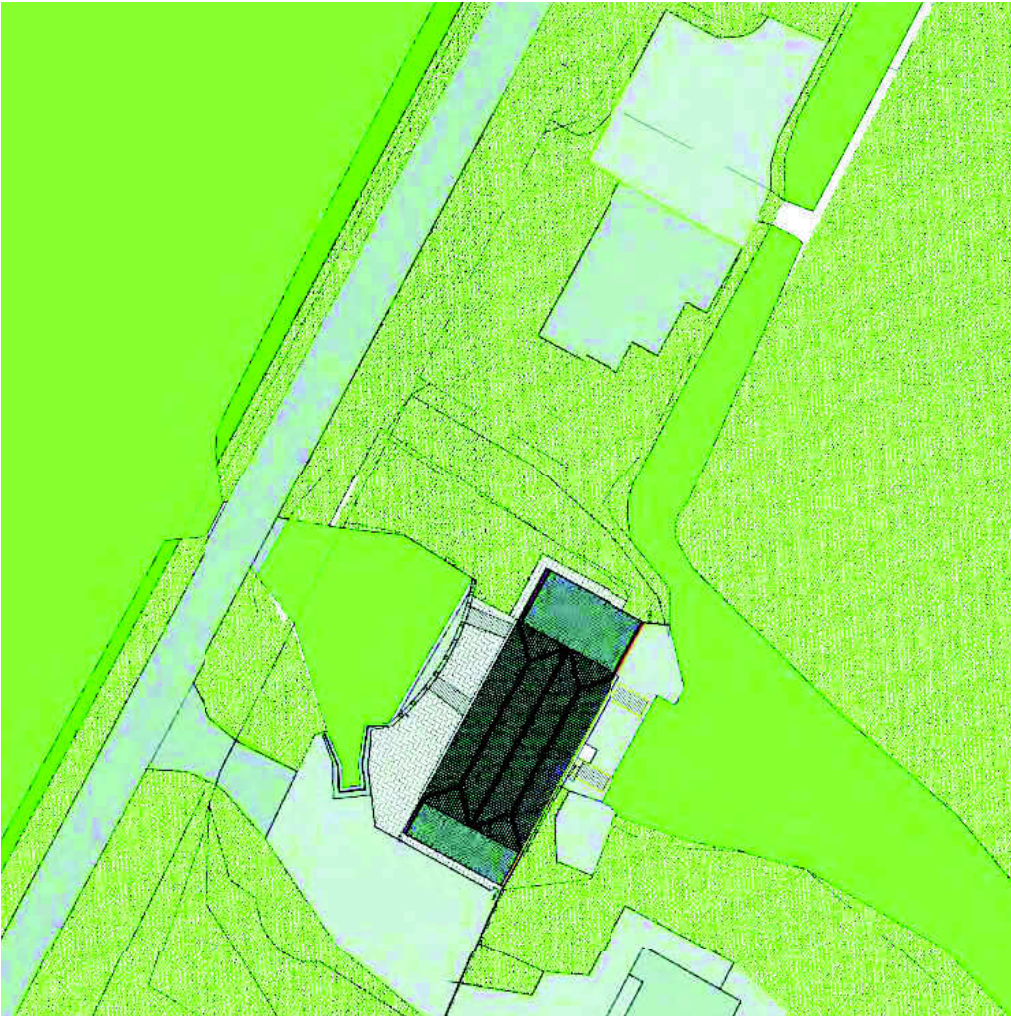
In 1979 werd het rechter gedeelte van het gemaal in opdracht van de Stichting Huygen-Dyck verbouwd tot poldermuseum. Tot de ingebruikname van het naastgelegen nieuwe gemaal in 1996 heeft het pand als gemaal dienst gedaan. In 1999 vond een inwendige verbouwing plaats om het gebouw naast poldermuseum geschikt te maken als trouwzaal. Ook is de schoorsteen rechts achter het gemaal gesloopt.

Waardering

Het poldermuseum is van algemeen belang uit cultuurhistorisch en architectuurhistorisch oogpunt als merendeels gaaf bewaard poldergemaal daterend uit het vierde kwart van de 19de eeuw en als voormalig gemaal van de polder Heerhugowaard. Daarnaast is het gebouw ruimtelijk van belang vanwege de beeldbepalende ligging tussen de Huygendijk en het lager gelegen polderland. Het voormalig gemaal is een gemeentelijk monument.

Bron: monumenten omschrijving

01 het poldermuseum

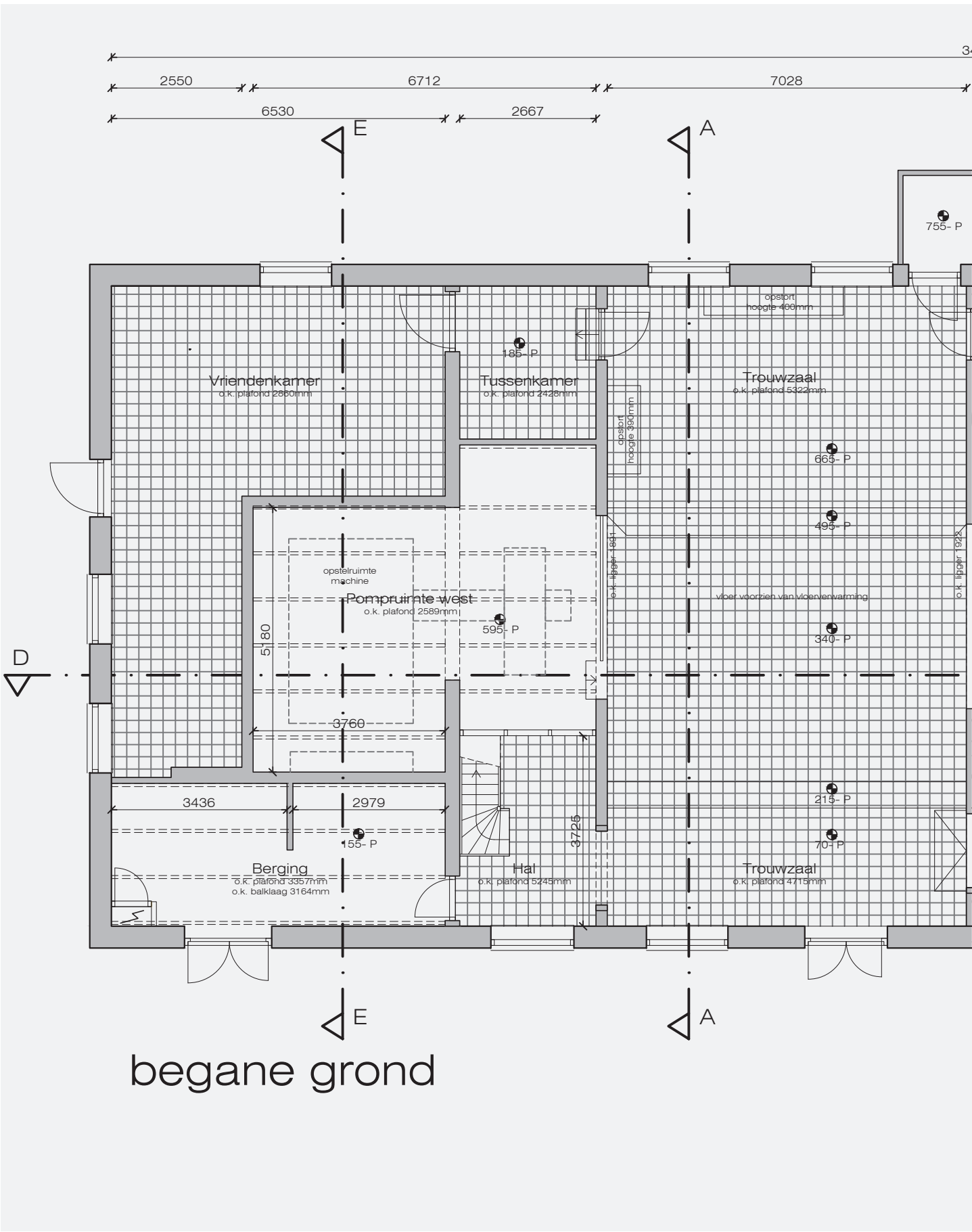

het poldermuseum

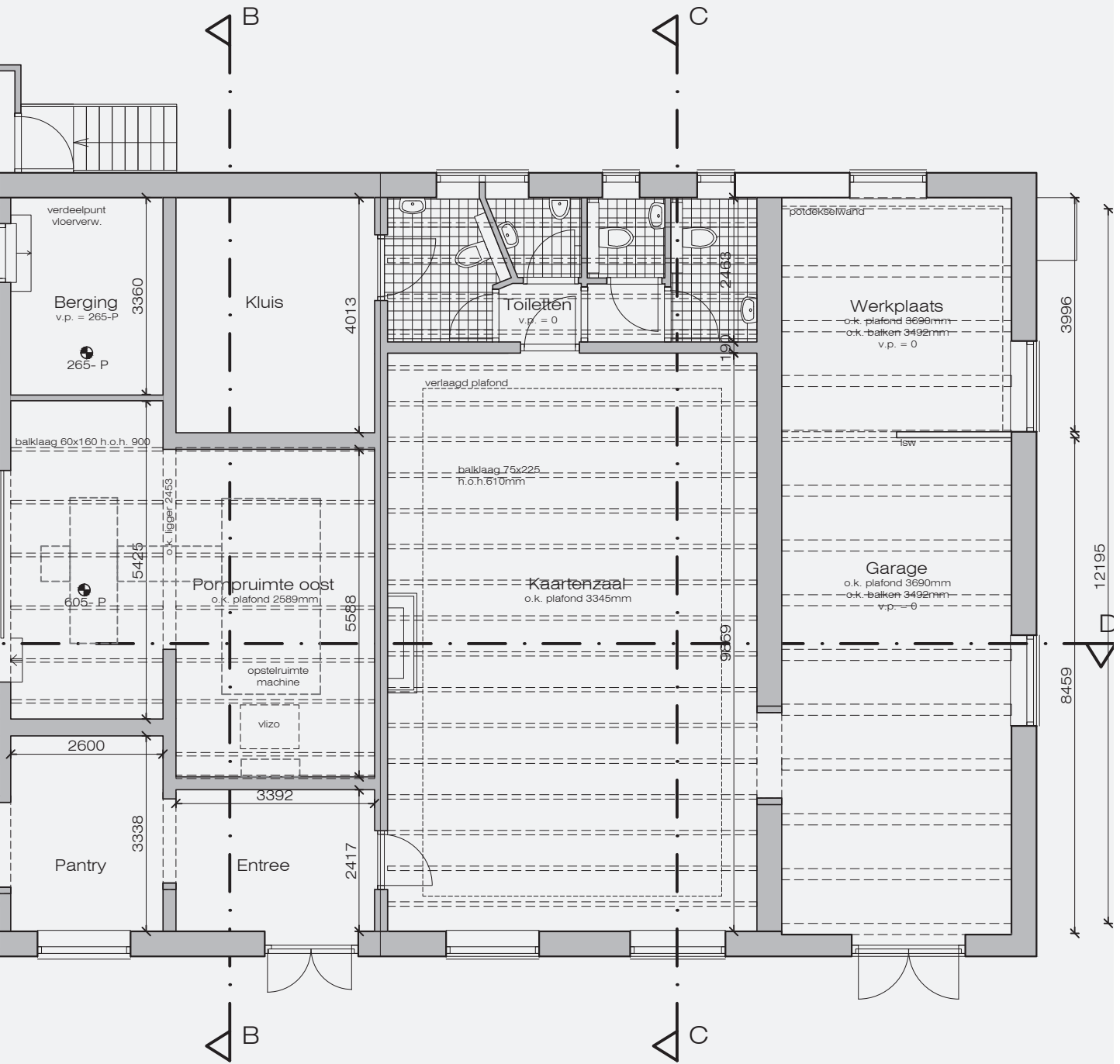
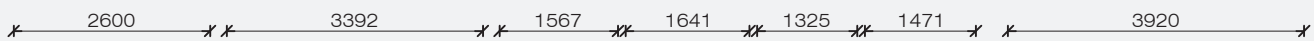
huidige situatie

P= Poldermuseum

begane grond

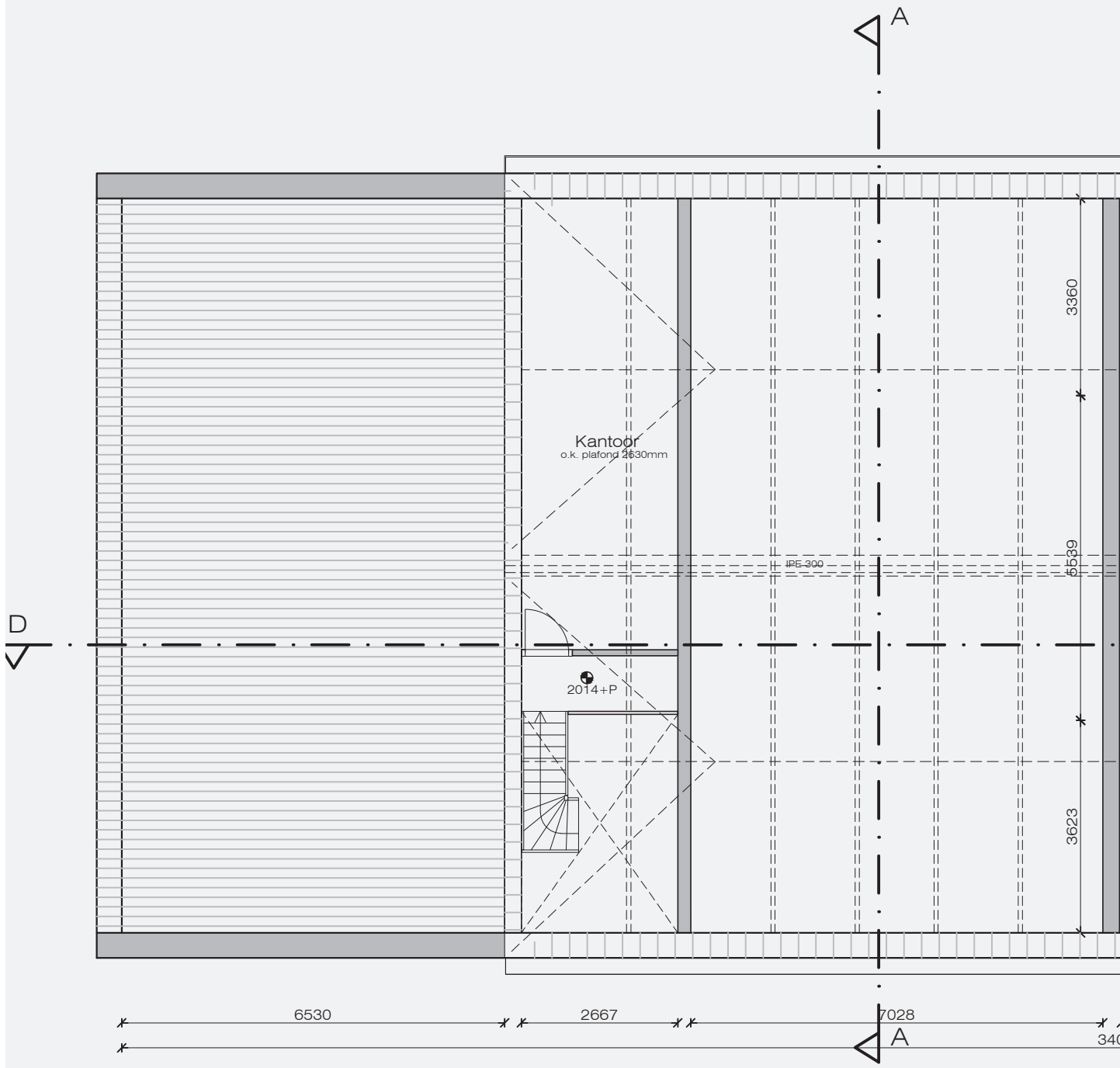

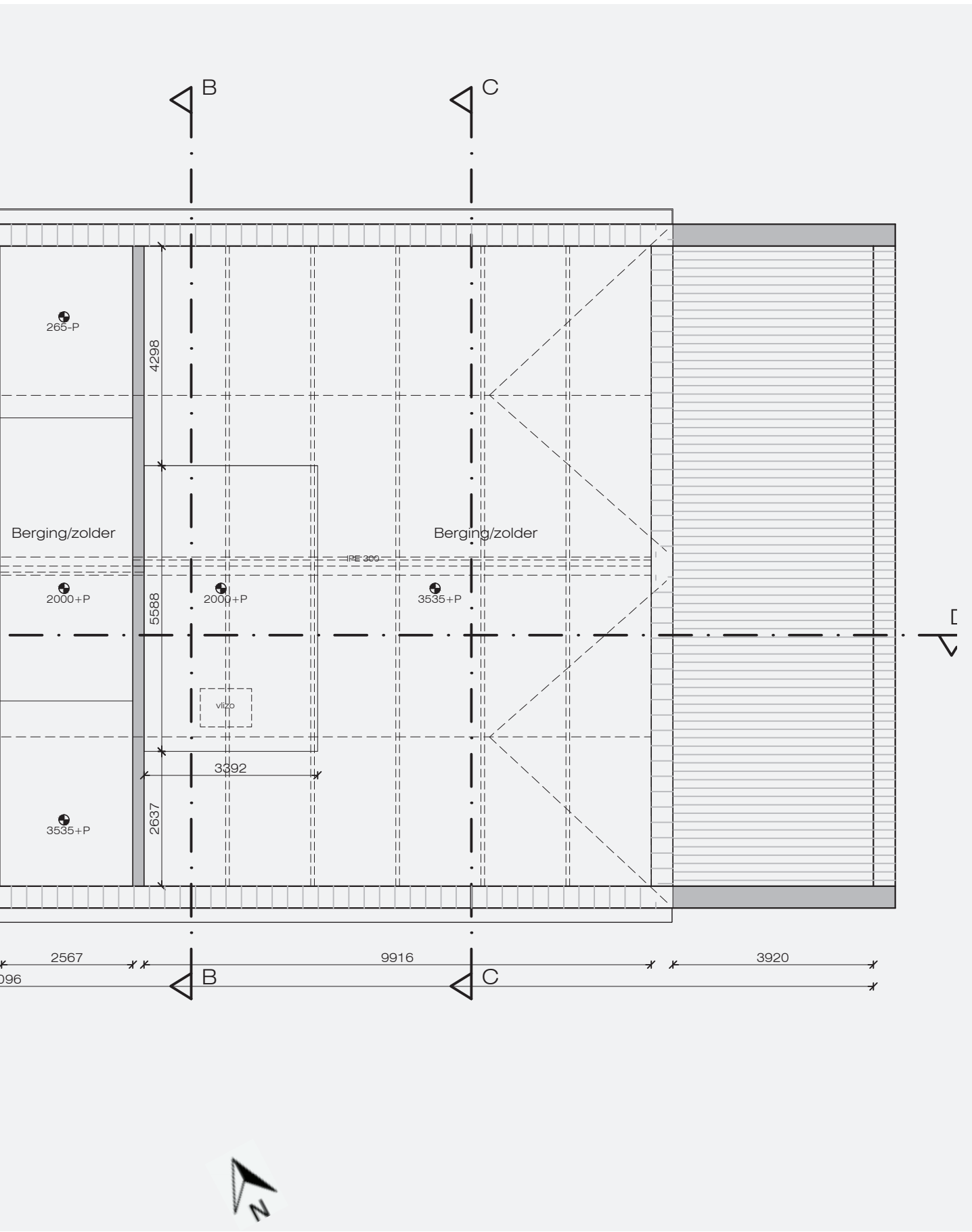
 waar tegelvloer aanwezig
voorzien van vloerverwarming

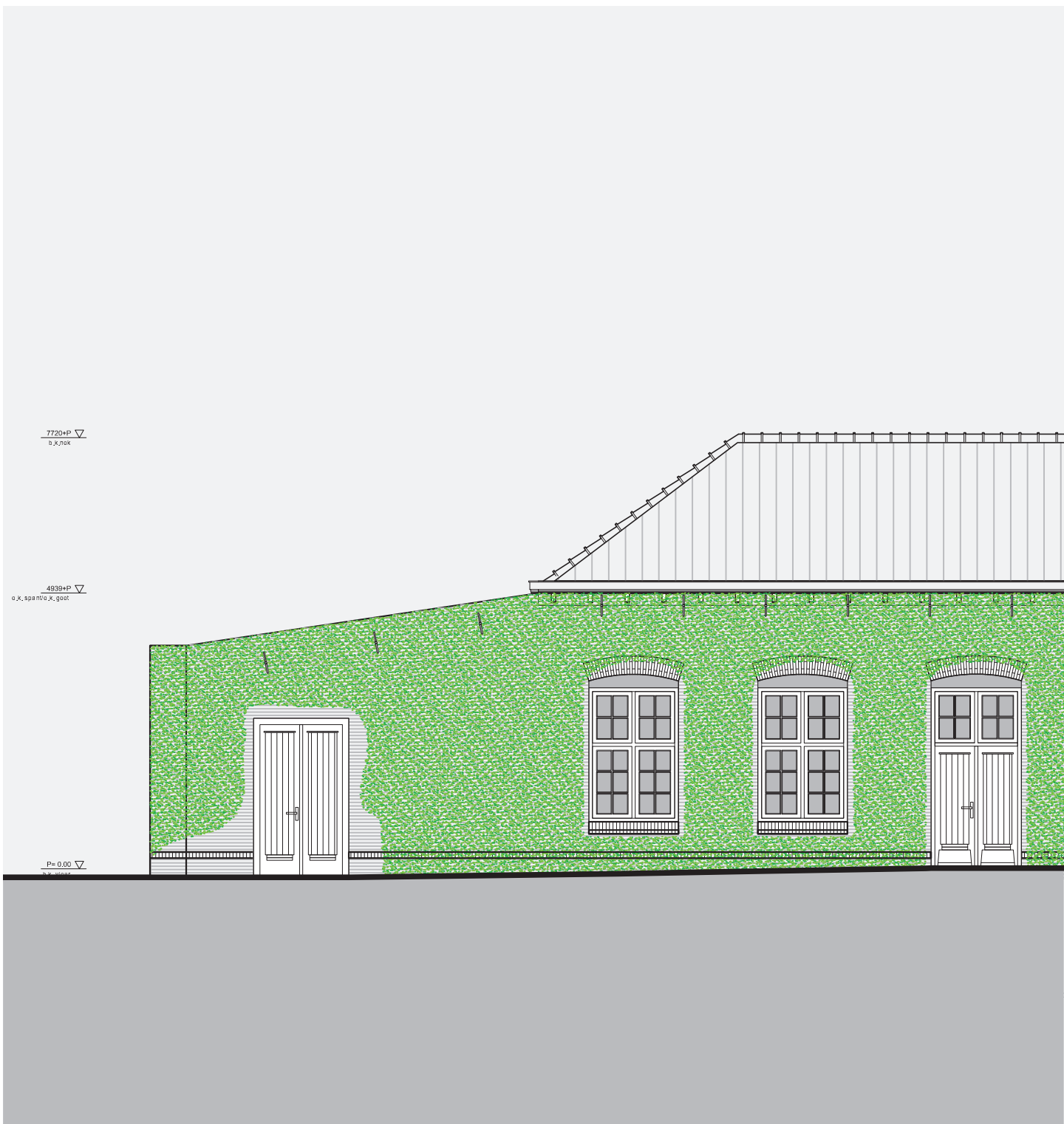

Beganegrond - 1:100

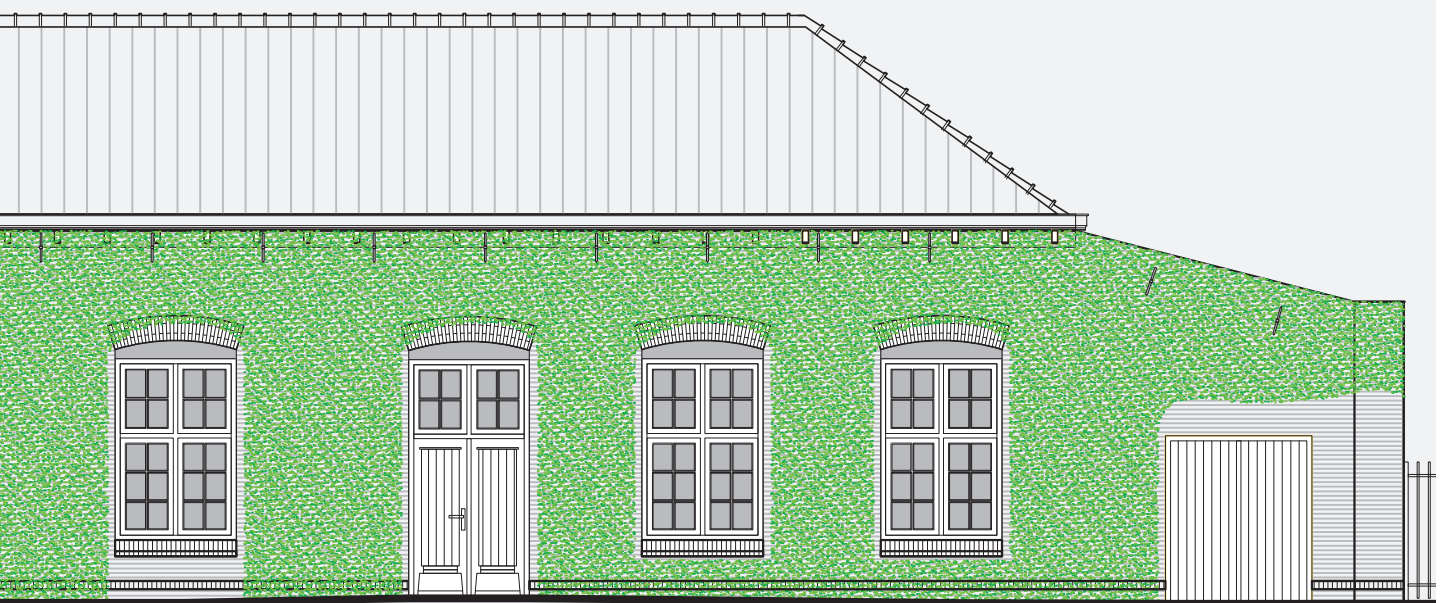
verdieping

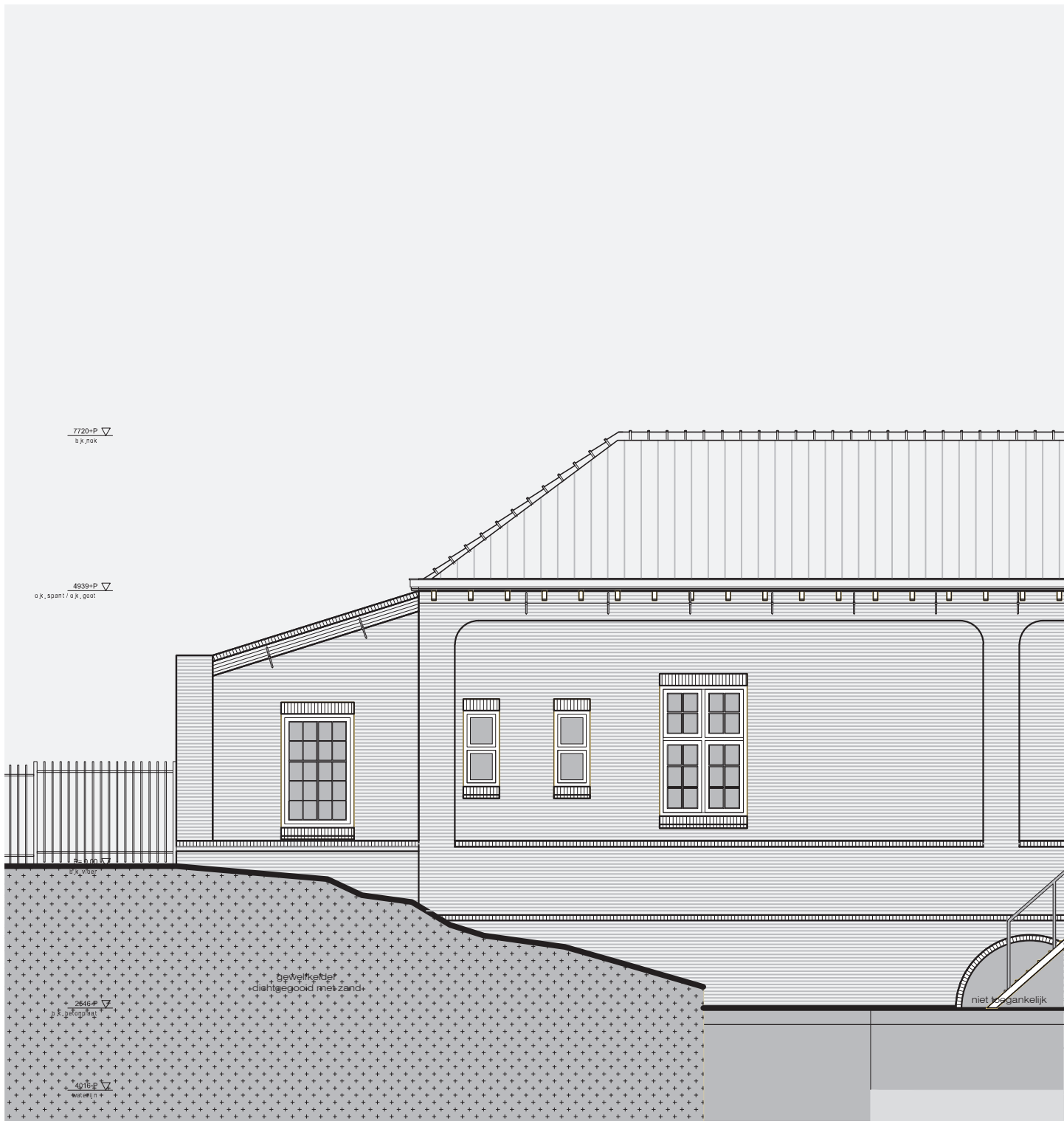

zuid-west gevel

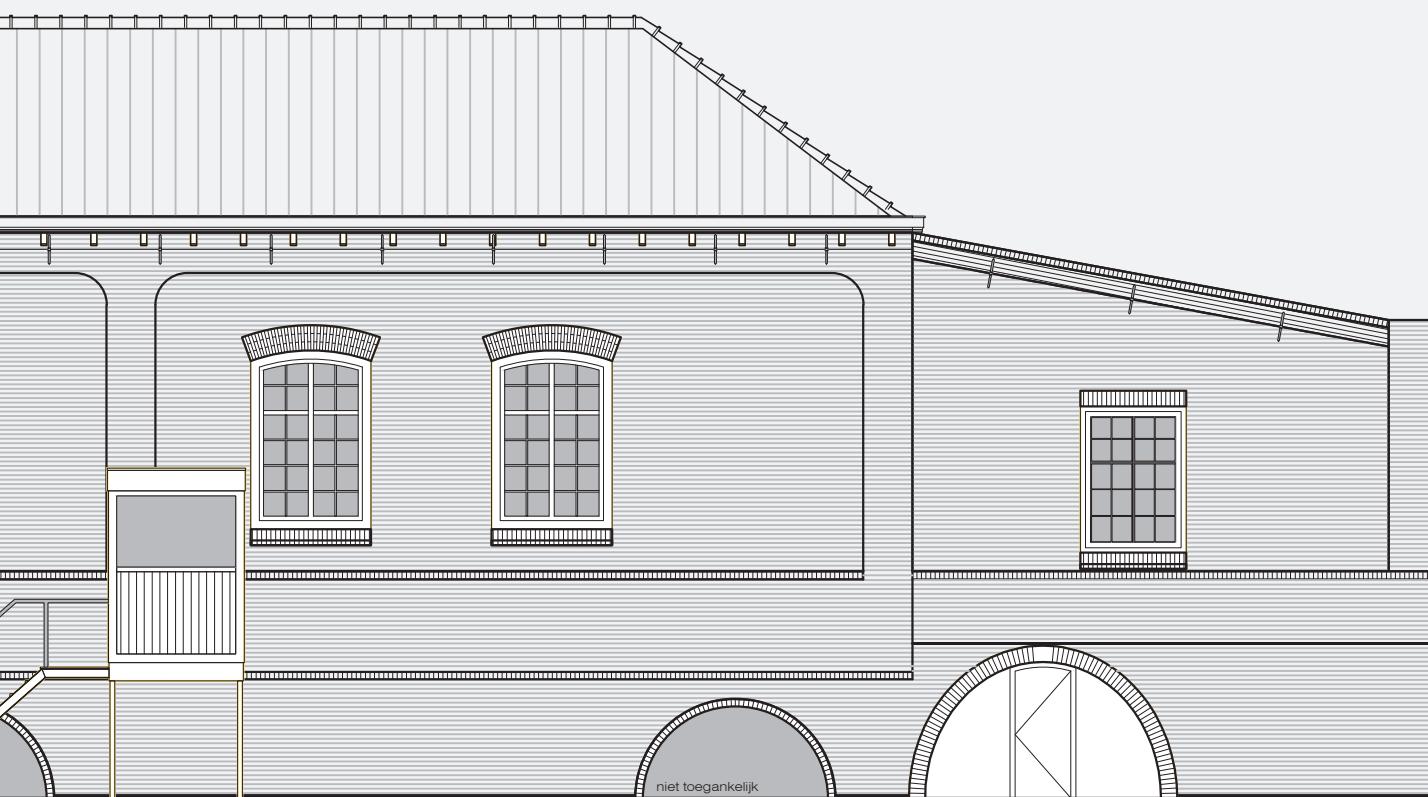

0m 1m 5m

Voorgevel - 1:100

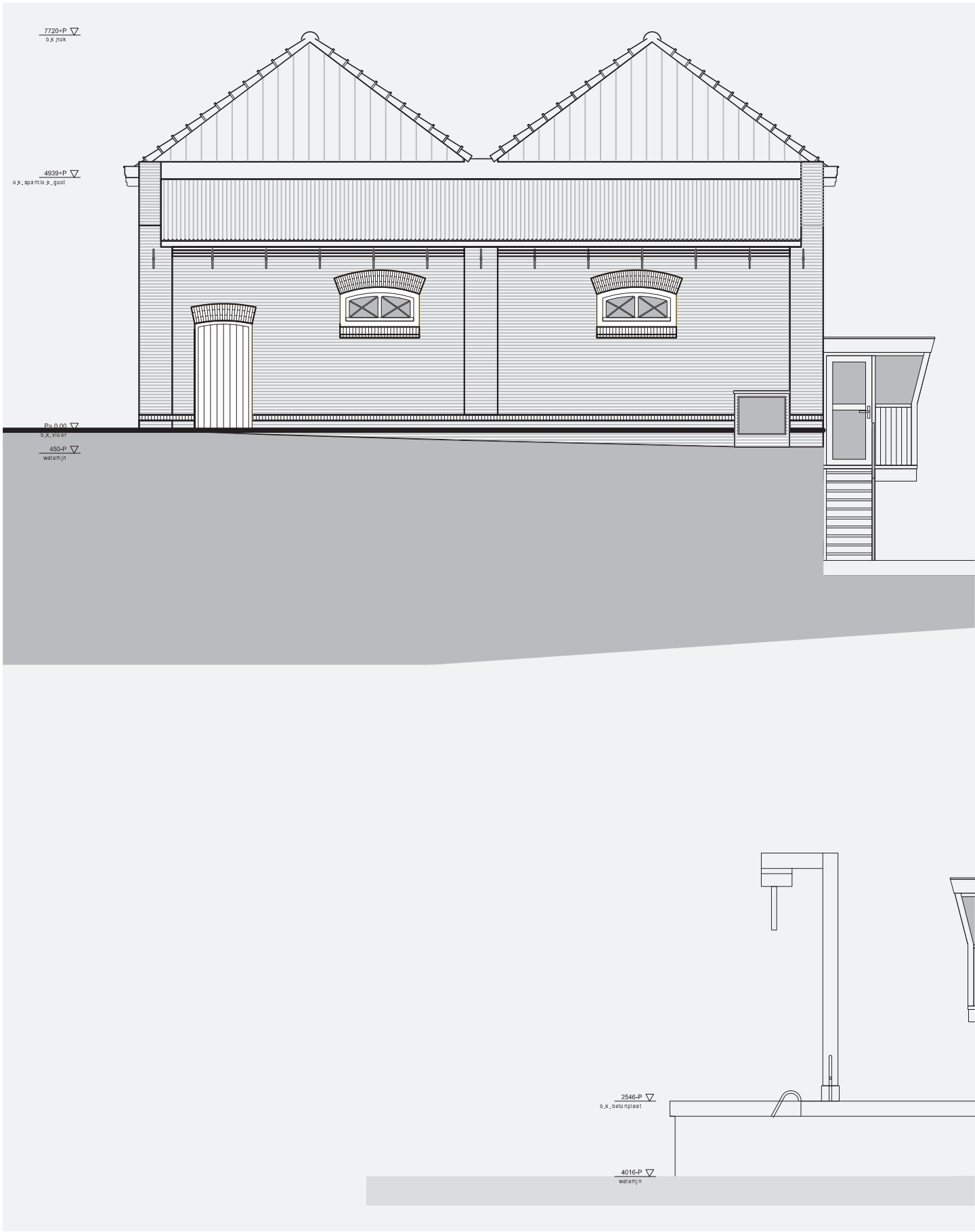
noord-oost gevel

niet toegankelijk

0m 1m 5m

Achtergevel - 1:100

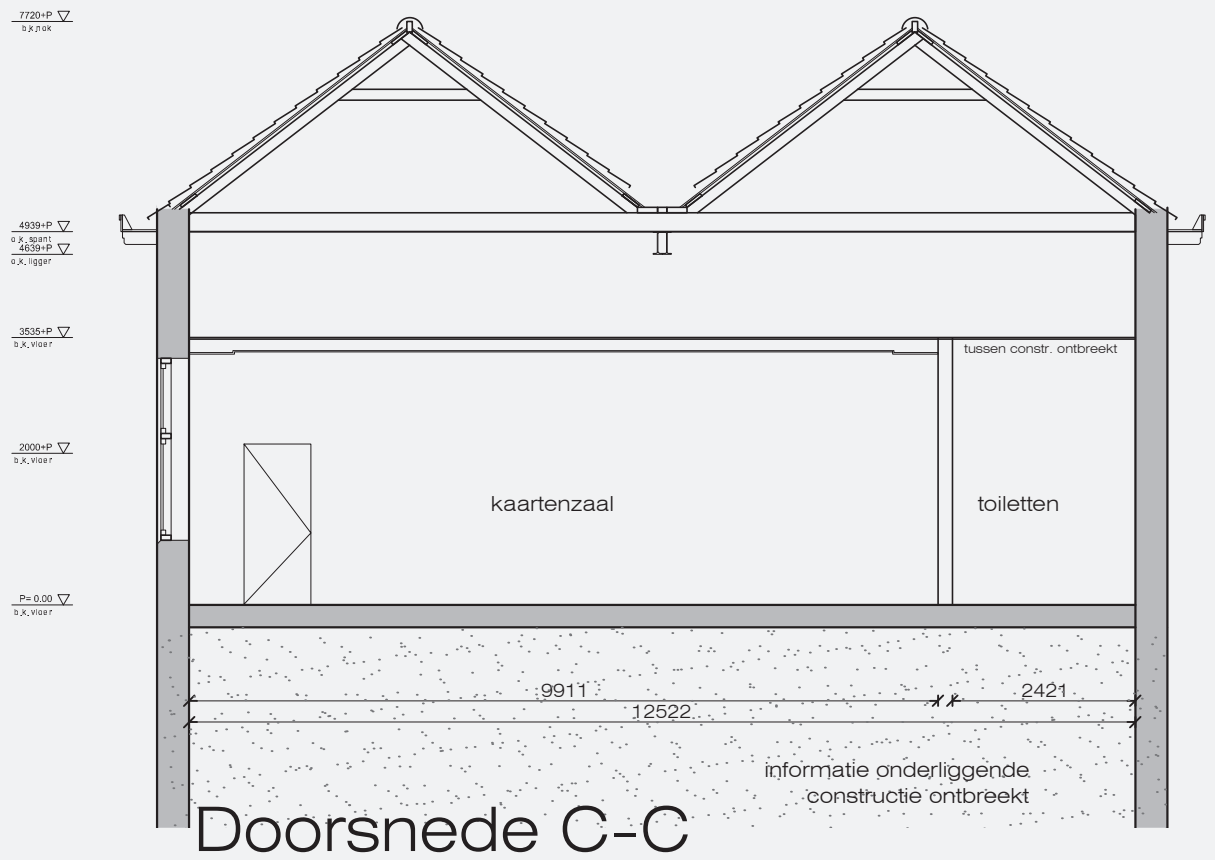
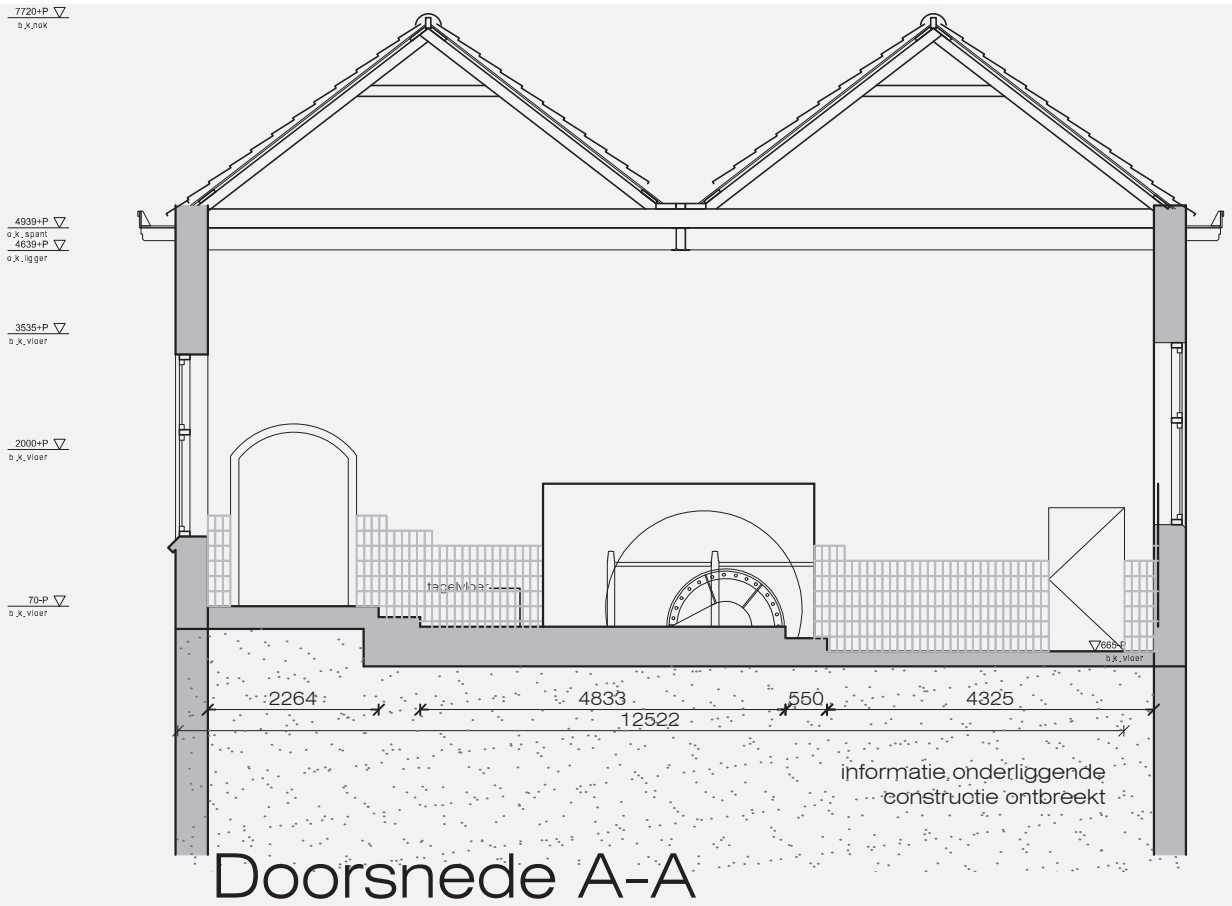

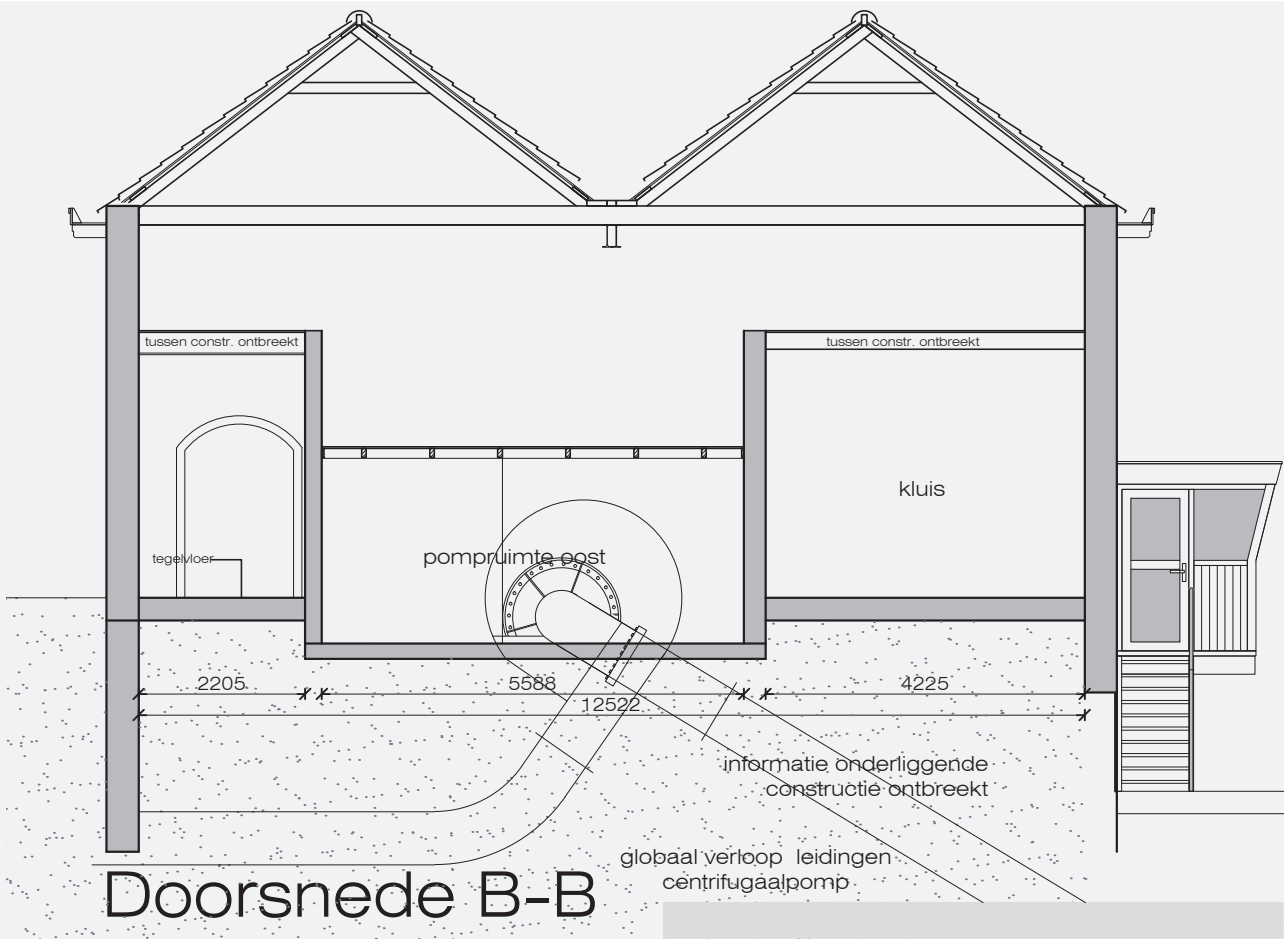

0m 1m 5m

Zijgevels - 1:100

01 het poldermuseum

- 7720+P ▽
b.x. nok

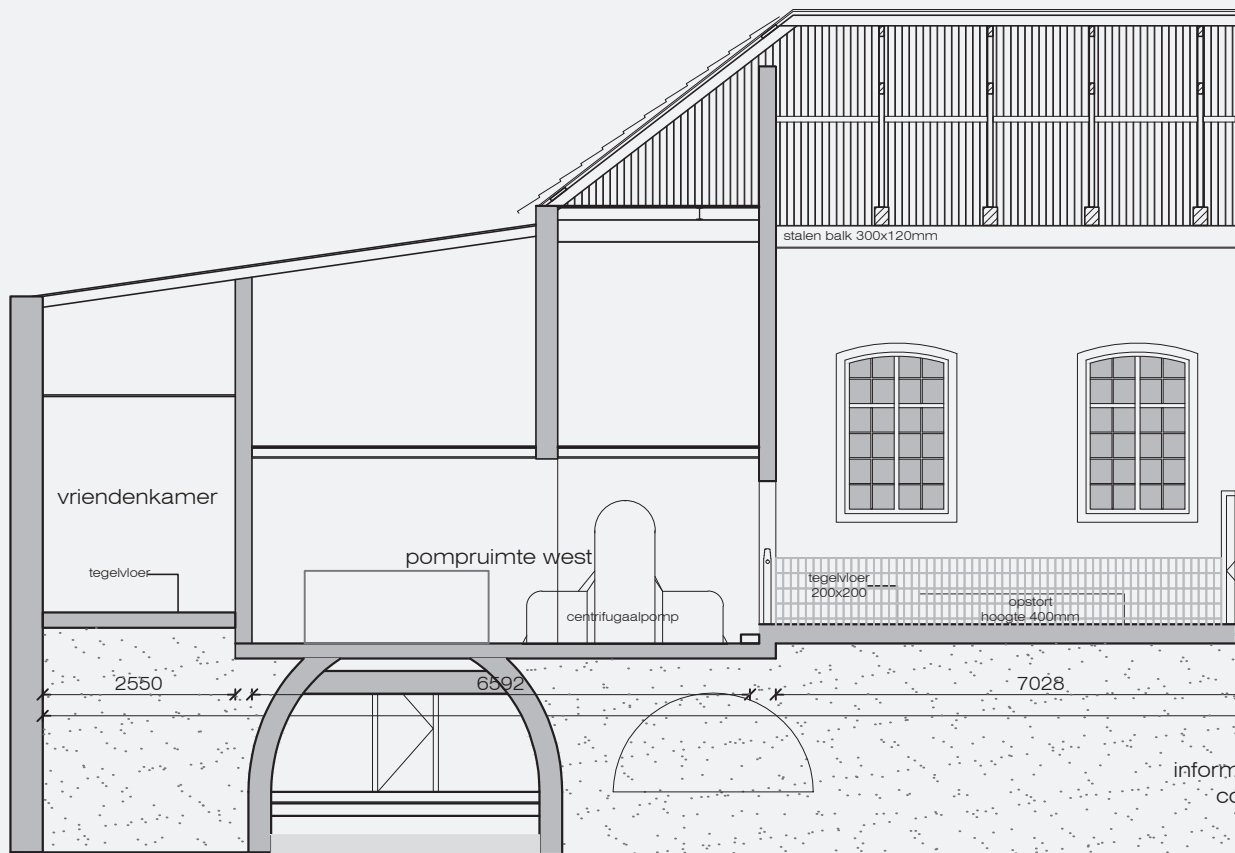
- 4984+P ▽
o.x. spant
- 4884+P ▽
o.x. ligger

- 2790+P ▽
o.x. plafond

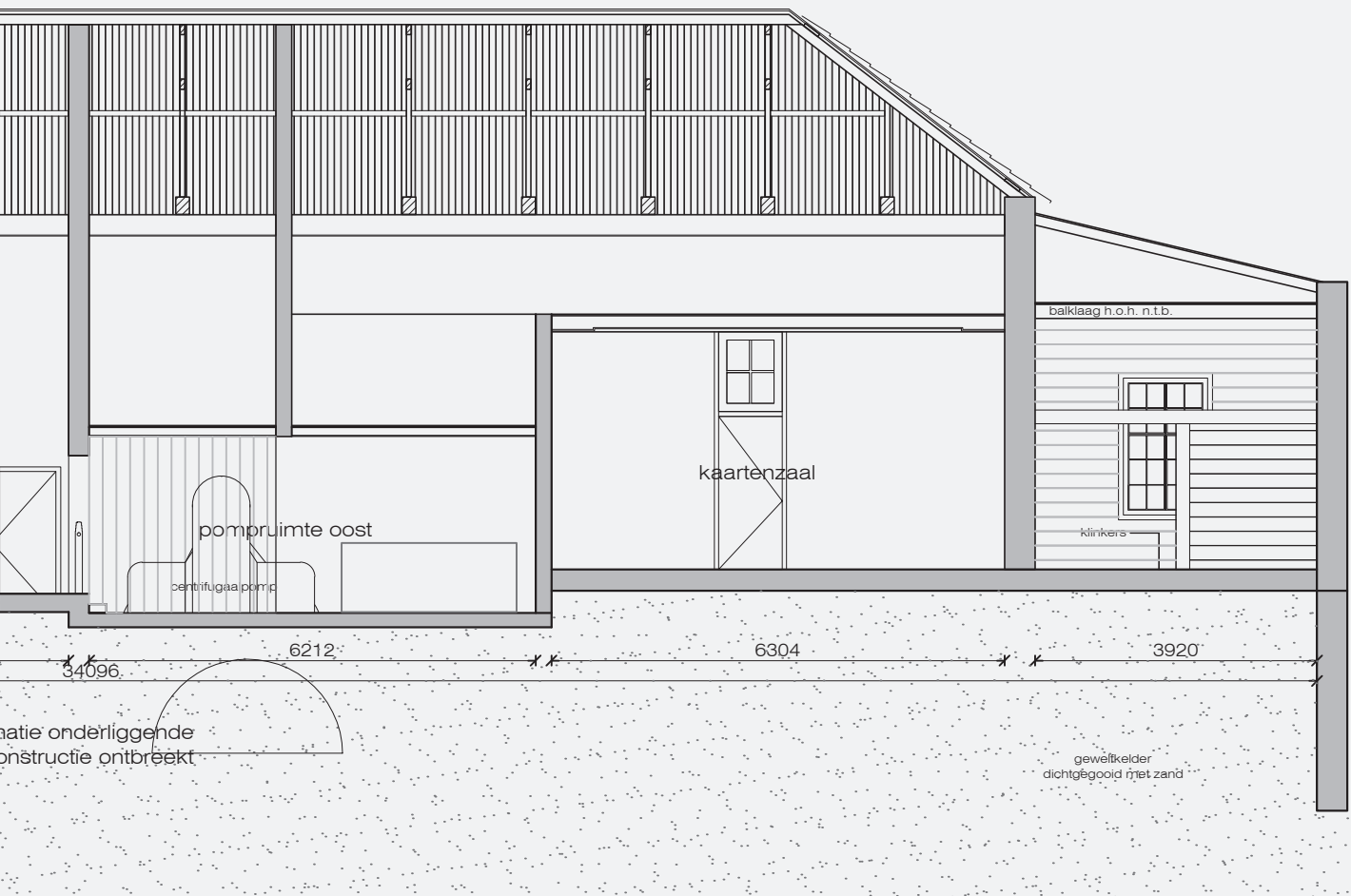
- 2004+P ▽
b.x. vloer

- P=0.00 ▽
b.x. vloer

- 3127-P ▽
waterlijn

Doorsnede D-D

0m 1m 5m

Langsdoorsneden - 1:100

01 het poldermuseum

het poldermuseum

exterieur

Zuidgevel Poldermuseum met begroeiing

ZUIDGEVEL

Het terrein is aan de zuidkant ontsloten vanaf de Huygendijk. De inrit wordt gedeeld met het nieuwe gemaal en het is de enige manier om het poldermuseum te bereiken. De voorgevel gaat schuil achter een dichte begroeiing van klimop. Hierdoor vallen de aanpassingen die de gevel in de loop der tijd heeft ondergaan niet op.

Zuidzijde Poldermuseum

Westgevel Poldermuseum

Noordgevel poldermuseum met kroosvanger

Noordgevel poldermuseum met zicht op nieuw gemaal (gebouwd in 1996)

Interieur bedieningsruimte, zicht op het molenland en de nieuw gegraven sloot - rechts

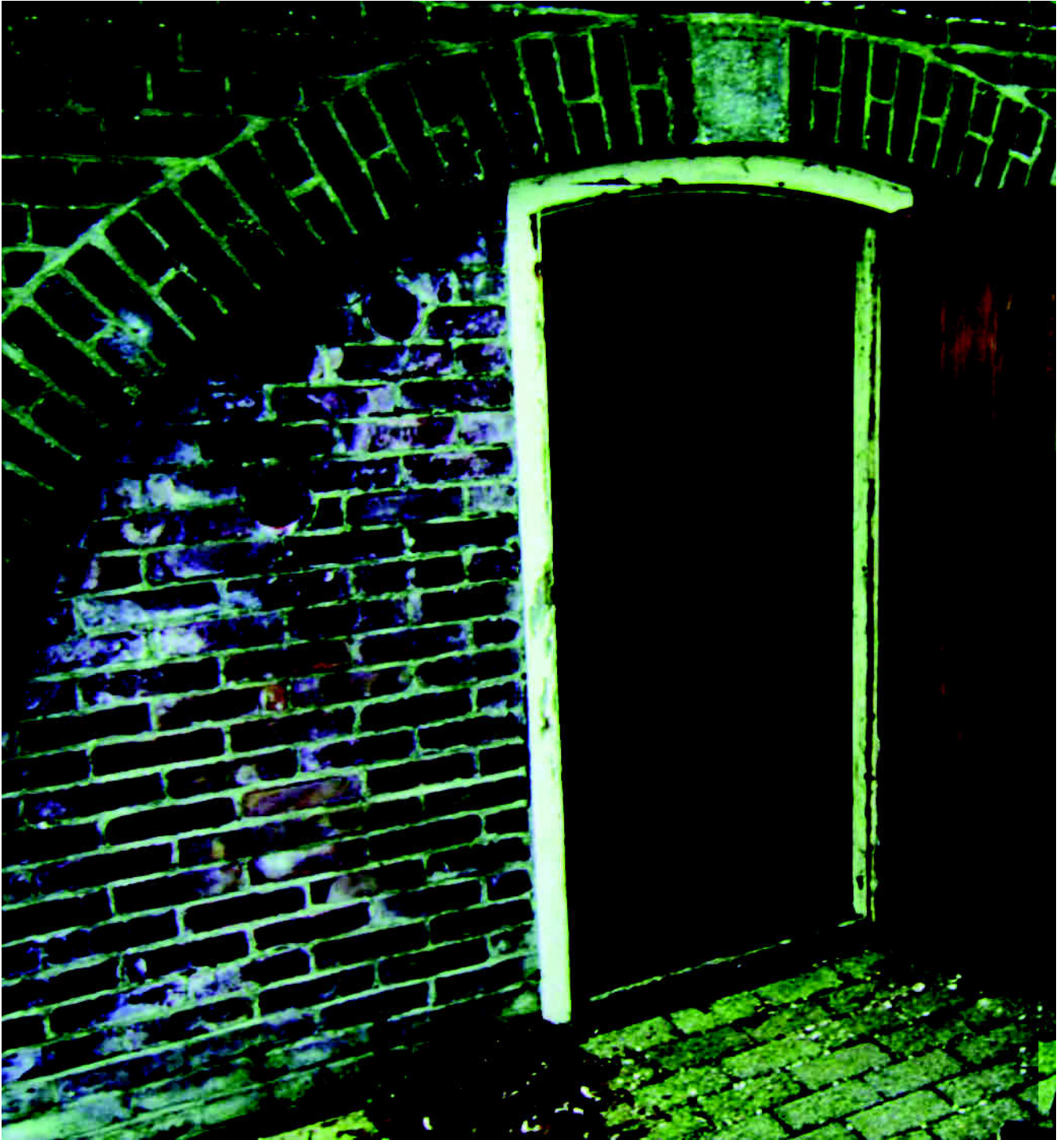
Noordgevel poldermuseum

BEDIENINGSRUIMTE KROOSHEKREINIGER

Vanuit de bedieningsruimte van de waterloop de Oostertocht, het Park van Luna en krooshekreinigings installatie heeft men een fraai uitzicht over de Oostertocht en op het zuidoostelijk deel van de Stad van de Zon. Het land op de voorgrond is een cultuurhistorisch stukje Heerhugowaard, het zogenaamde molenland. Hier stond vroeger een molengang van drie molens die zijn gebouwd voor de drooglegging van de polder. Door het molenland is een sloot gegraven naar het nieuwe gemaal.

Bedieningsruimte krooshekreiniger

Toegang tot de gewelven

KELDERGEWELF

Een bijzonder element van gemalen is dat het water die dwars door het gebouw loopt. Aan de lage polderzijde zijn de oude inlaatgewelven nog te zien. Vanuit deze waterkelders werd het water, dwars door het gebouw, omhoog gebracht met behulp van vijzels. Later zijn de vijzels vervangen door pompen met buisleidingen.

Er zal een uitgebreider onderzoek naar deze watergangen gedaan moeten worden om ze een nieuwe functie te kunnen geven.

Binnenzijde gewelven

Entreehal museum

Entreehal museum

Binnenzonwering venster zuidgevel

Aanzicht kappen in de berging

het poldermuseum

interieur

Het huidige interieur van het Poldermuseum stamt grotendeels uit 1979 toen het gemaal verbouwd werd tot museum.

In bijna alle ruimtes zijn een lambrisering en systeemplafond aangebracht. De vensters in de zuidgevel zijn van binnen zonwering voorzien waarbij in de kaartenzaal ook nog gesloten overgordijnen hangen. Aan de noordzijde zijn de vensters vrij van zonwering en bieden fraai uitzicht over de polder.

Alleen in de bergruimte tussen de rechter machinekamer en de achtergevel zijn de twee kappen zichtbaar. Vanuit deze ruimte is één van de bergzolders te bereiken. De zolder boven de kaartenzaal is bereikbaar middels een vlizotrap in het plafond van de rechter machinekamer.

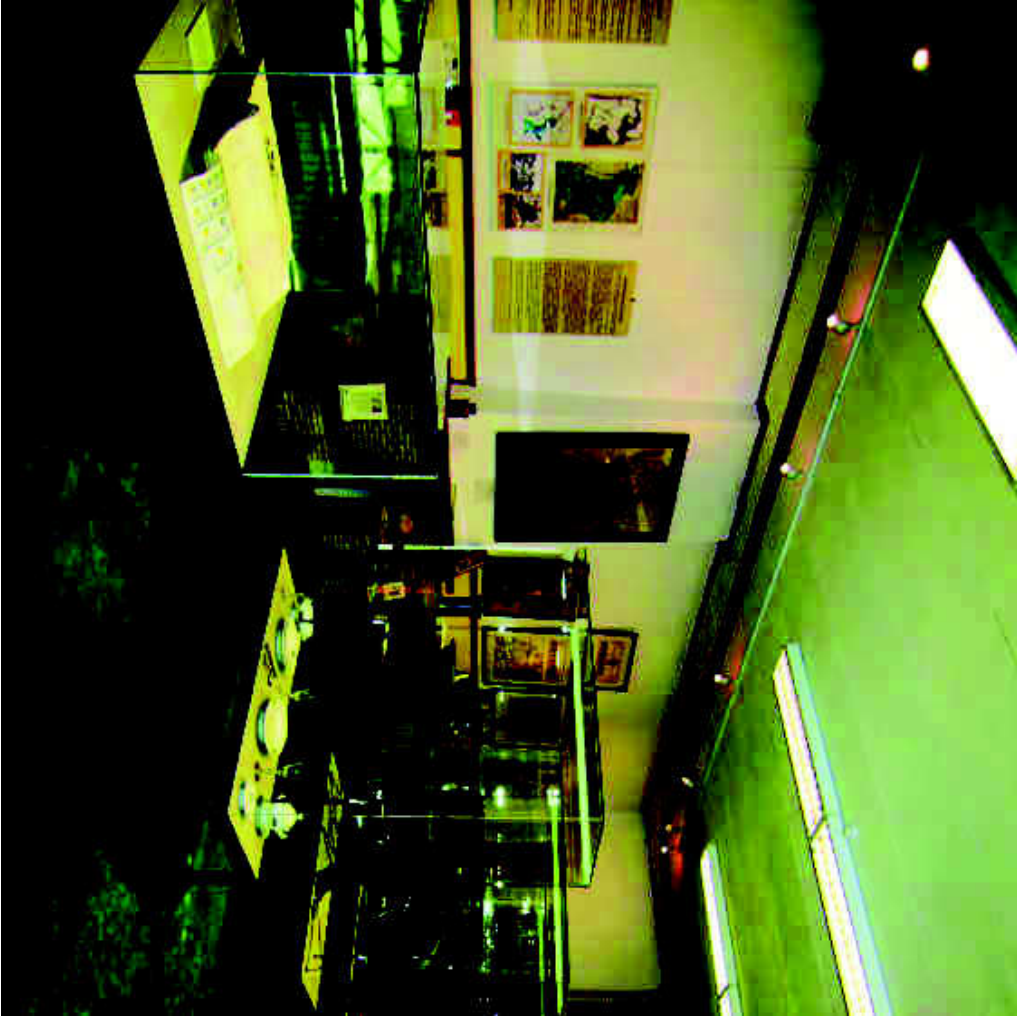

Keuken

Toiletruimte

01 het poldermuseum

Kaartenzaal Poldermuseum

KAARTENZAAL

De kaartenzaal is gesitueerd in het ketelhuis van het voormalig gemaal. Vanaf 1960 diende deze ruimte als vergaderzaal voor het polderbestuur en in 1979 is hier een expositieruimte ingericht als onderdeel van het Poldermuseum.

In deze ruimte is een collectie van meubels, aardewerk uit de VOC-tijd te bewonderen, alsmede enkele historische kaarten van Heerhugowaard en hier worden jaarlijks thematische tentoonstellingen gepresenteerd.

Expositie kaartenzaal

Expositie in voormalige kolenopslag

Expositie oud gereedschap

VOORMALIGE KOLENOSLAG

Veel tuinders en landbouwers bewerkten hun grond waarbij vele handen nodig waren. Die handen waren aanwezig in het eigen gezin en in de familie. Ook kinderen moesten vaak na schooltijd de handen uit de mouwen steken.

Het poldermuseum toont in de voormalige kolenopslag een grote schakering aan oud gereedschap voor het land. Ook is een oude timmermanswerkplaats met bijbehorend gereedschap ingericht. De gereedschappen waren voornamelijk voor handmatig gebruik bedoeld. Veel van deze gereedschappen kennen we heden ten dage niet meer

Expositie timmermanswerkplaats

De trouwzaal in de voormalige machinehal

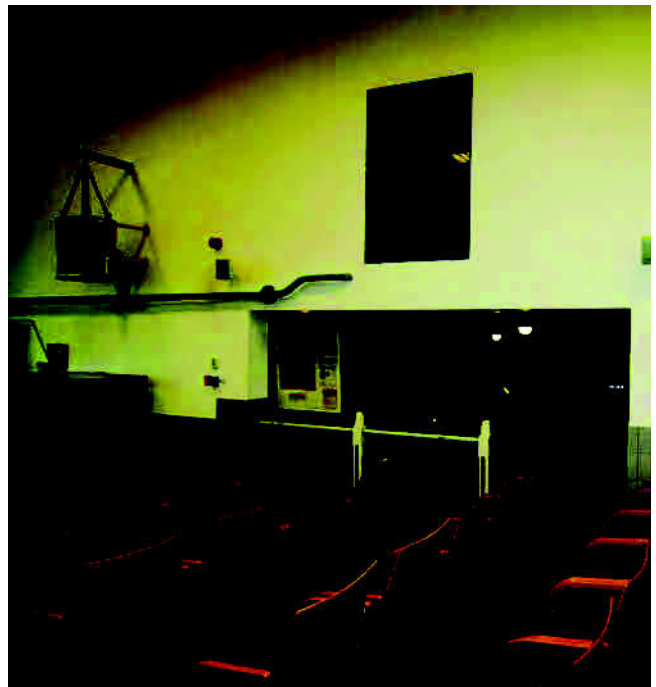
TROUWZAAL

In de voormalige machinehal, die in 1995 is verbouwd, kan men tegenwoordig trouwen. De statige vergadertafel met bijbehorende stoelen van het voormalig polderbestuur zijn in deze ruimte opgesteld.

Vanuit deze zaal heeft men zicht op de twee elektrisch aangedreven centrifugaal pompen in de pompruimtes die zich aan weerszijde van de zaal bevinden.

Interieur met zicht op de linker machinekamer

Interieur met zicht op de rechter machinekamer

01 het poldermuseum

Centrifugaalpompe uit 1907

POMPRUIMTES

In de beide pompruimtes (oost en west) staan nog altijd de indrukwekkende elektrisch aangedreven centrifugaalpompen opgesteld.

Elektromotor uit 1942

Toegang tot de Vriendenkamer vanuit de trouwzaal

VRIENDENKAMER

In de 'Vriendenkamer' worden jaarlijks nieuwe tentoonstellingen, onderwerpen uit de hedendaagse Heerhugowaardse samenleving getoond. Vaak wordt hierbij medewerking verleend door plaatselijke basisscholen of verenigingen.

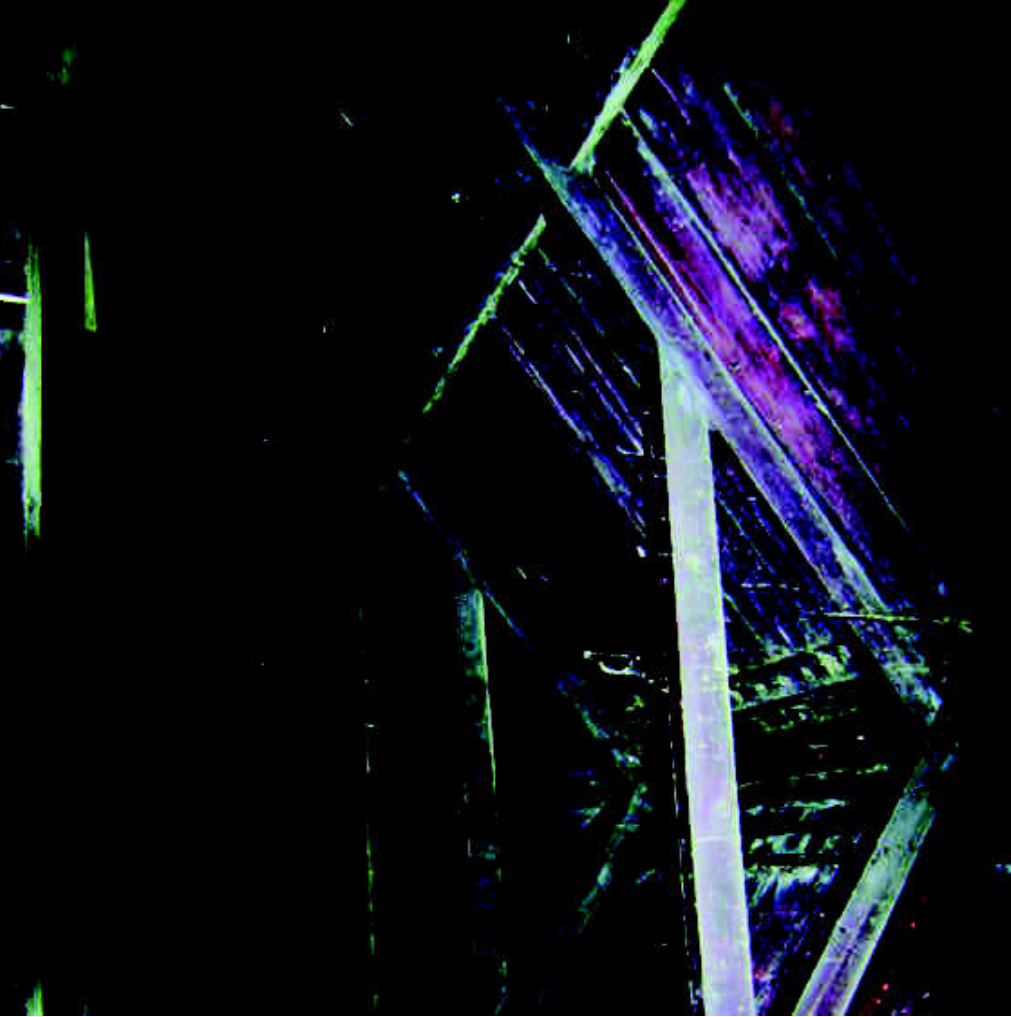
Het verenigingsleven heeft altijd een grote rol gespeeld in de verder vrij besloten poldergemeenschap. Het was hard werken met weinig vrije tijd. Door een gezamenlijke invulling van de schaarse vrije tijd ontstond toch een sterke onderlinge band tussen de polderbewoners om het dagelijkse leven aan te kunnen.

[bron: www.poldermuseumheerhugowaard.nl]

Interieur Vriendenkamer

01 het poldermuseum

Kapconstructie

DAK

Het dak van het Poldermuseum is in 2011 gerenoveerd. Daarvoor moesten na elke stevige windvlaag meerdere pannen recht gelegd of zelfs vervangen worden en kampte het museum al geruime tijd met ernstige lekkage.

De oude pannen werden verwijderd en het dak werd aan de buitenzijde geïsoleerd. De oud-hollandsche dakpannen werden vervangen door moderne replica's van de originelen, in goed overleg met Monumentenzorg. Deze nieuwe dakpannen hebben dezelfde authentieke uitstraling als de originele pan uit 1877.

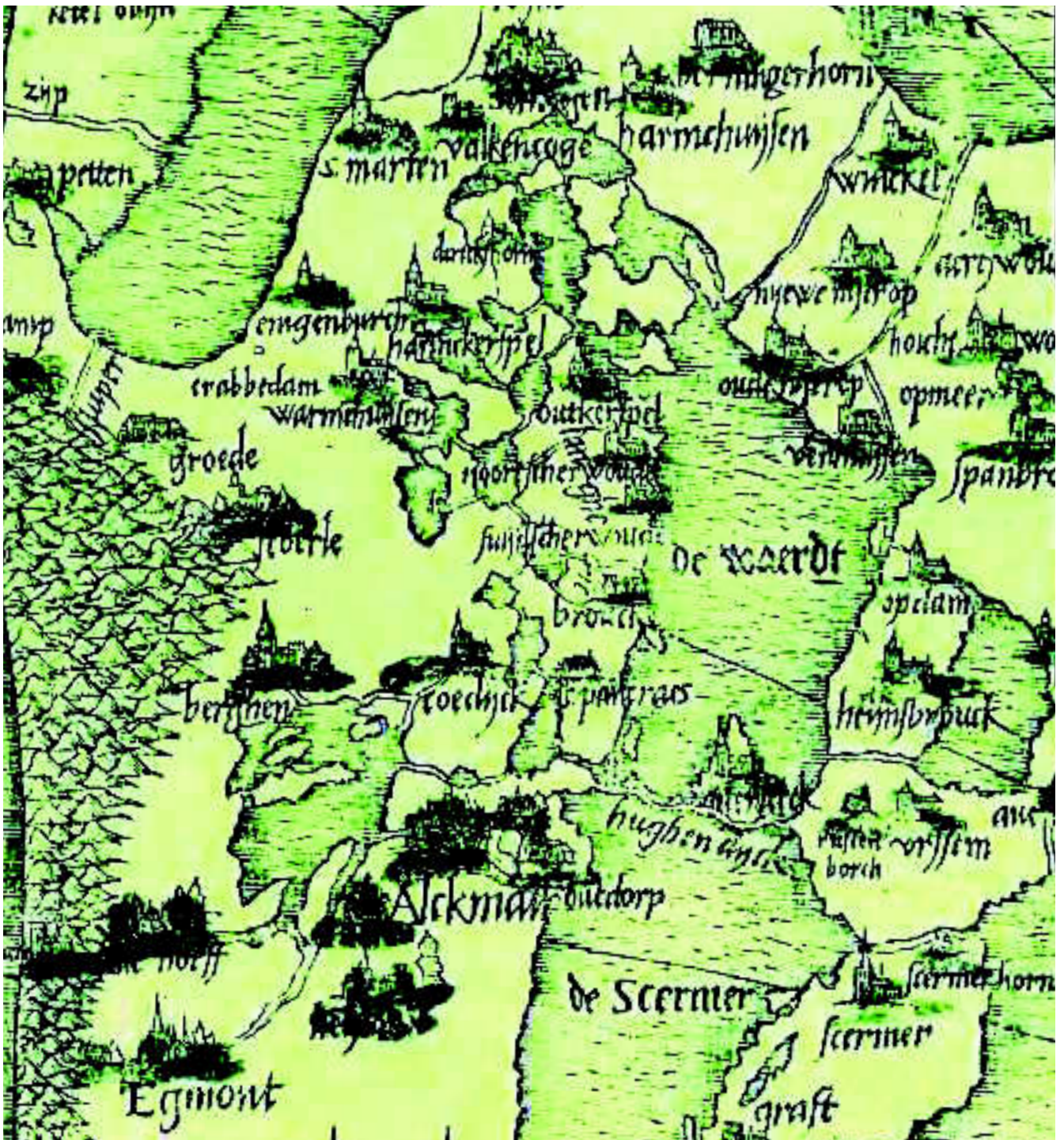
Dubbele kap en aansluitend lessenaarsdak

02 ligging

02 ligging

02 ligging

Kaart van De Waert en omgeving - 1537 Jacob van Deventer

ligging

cultuurhistorische verkenning

Het gebied Heerhugowaard is een 17e-eeuwse droogmakerij. Het gebied is planmatig ingericht. De leidende principes hierbij waren de doelmatige afvoer van water, de ontsluiting van de boerderijen en een verkaveling gebaseerd op een optimale bedrijfsvoering. Pas in de twintigste eeuw heeft zich een centrum ontwikkeld, de eerste groei was rond Centrumwaard ter hoogte van de Van Veenweg en Raadhuisstraat welke in de periode 1960-2000 een stedelijk karakter kreeg. Zuidelijk van dit centrum ligt het gebied van Heerhugowaard-Zuid. Het gebied wordt in het zuiden begrensd door de Huygendijk, in het westen door de Westerweg en in het oosten door de Jan Glijnisweg.

droogmakerij

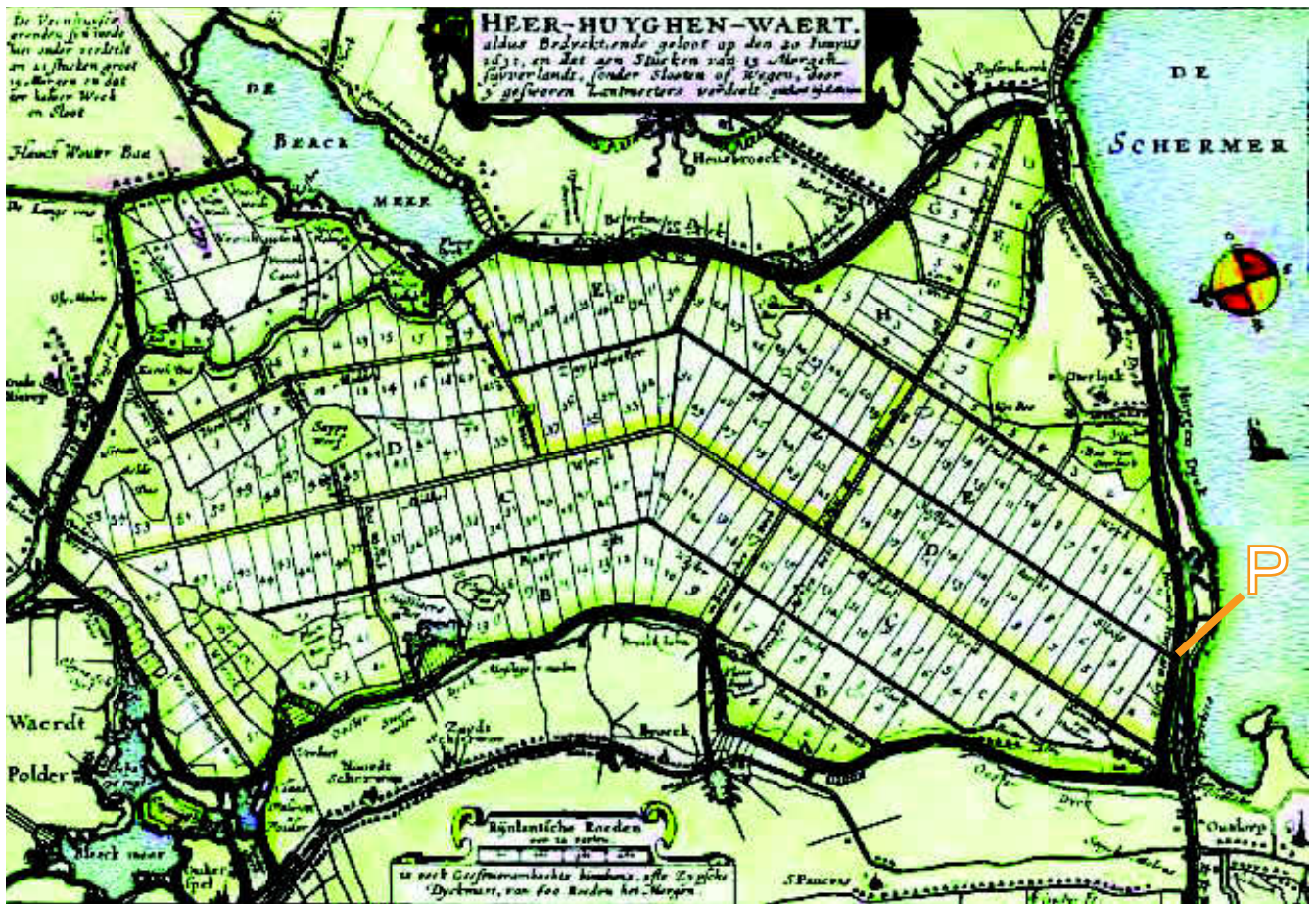
Met de droogmakerij in de 17e eeuw kreeg het gebied van Heerhugowaard geografisch in hoofdlijnen zijn definitieve vorm. De hoofdstructuur van de polder wijzigde in de daarop volgende jaren niet. Zoals gebruikelijk in de droogmakerijen is de verkaveling planmatig opgezet welke gekenmerkt wordt door een grote regelmatigheid. Karakteristiek voor deze polder is de wegenstructuur en de perceelindeling in rechthoekige blokken. De hoofdwaterlopen (Oostertocht en Westertocht) werden op gelijke afstand en evenwijdig aan twee hoofdwegen (Middenweg en Jan Glijnisweg) gegraven.

Voor Heerhugowaard-Zuid wordt de geografische hoofdvorm in het landschap bepaald door de beide hoofdwegen, de Middenweg en de daaraan evenwijdig lopende Jan Glijnisweg met de precies tussen beide wegen gelegen hoofdwaterweg Oostertocht. Deze drie geografische hoofdlijnen lopen in het landschap vanaf de Huygendijk in noordoostelijke richting. Langs de Oostertocht sloot is de Oosttangent als rijweg aangelegd en versterkt daarmee de Oostertocht als geografische hoofdlijn. De hoofdlijn Middenweg wordt in het landschap nog eens versterkt door de aan weersijden van de weg aanwezige bomerij. Deze drie hoofdlijnen zijn beeldbepalend en domineren als landschapselement hun omgeving.

druiplanden

Om een meer droog te maken werd rondom het meer een ringvaart gegraven en een ringdijk aangelegd. Het water werd door molens in die ringvaart gemalen en afgevoerd. Zo'n ringvaart groef men niet precies langs de kronkelige oever van het meer. Hoe rechter de vaart hoe goedkoper. Daardoor kwamen afgesneden stukken oud land binnen de ringvaart te liggen en gingen tot de nieuwe polder behoren. Deze gronden, die nooit onder water hebben gestaan, noemde men in de 17e eeuw 'druiplanden'. Ze waren veelal in handen van particulieren uit de omliggende dorpen die er een stukje rietland hadden, of grasland waarop hun vee graasde. Ook de eilanden die in het meer lagen behoorden tot deze druiplanden. Daarop groeiden meestal bomen. Druiplanden zijn in het landschap herkenbaar doordat de hoger gelegen zijn dan de omgeving en dat soms het oppervlak reliëf vertoont. Rond de druiplanden, die als verhoging in het nieuw gewonnen land oprezen, groef men sloten voor een goede ontwatering. De druiplanden vormen hierdoor een sterk contrast met een rechthoekige kavelpatroon van de polder. Kavelsloten die afwijken van de strakke planmatig aangelegde hoofdstructuur duiden op de aanwezigheid van druiplanden. Sommige druiplanden zijn doorsnede met sloten en hebben een kaveldeling die van door de inpoldering dateert en dus afwijkt van die van de polder Heerhugowaard. De oude druiplanden vormen een natuurlijke variatie in het overwegend planmatig ontworpen cultuurlandschap.

Het in Heerhugowaard-Zuid gelegen druipland ligt aan de Westerweg. Het afwijkende verkavelingspatroon valt hier duidelijk op. De oude oeverlijn van het meer De Waard wordt gemarkeerd door de kavelstoot die aan de oostzijde van dit druipland loopt. De buurtschap op dit druipland wordt van oudsher Butterhuizen genoemd. De bewoning gaat terug tot in ieder geval de zestiende eeuw en mogelijk veel ouder. De laatste bewoning (vijf stolpboerderijen) lag parallel aan de Westerweg, maar heeft mogelijk dichterbij de oeverlijn gelegen. De bewoning hier was de laatste fase in een proces van een

P= Poldermuseum

Verkavelingskaart van de drooglegging - 1631

steeds weer terug trekken voor het opdringende water. Tesamen met de Vlaardigh, het Oterlekerbos, Hensbroek is het druipland in de polder waarvan het oorspronkelijke reliëf nog aanwezig is. Dit reliëf is het sterkst in het meest noordelijke deel. Het druipland is daar ook het smalst (plm 1,5 tot 5 meter). Het aangrenzende deel zuidelijk hiervan is het breedst. (300 meter) en wordt gekenmerkt door een flink hoogte verschil. Het zuidelijk deel van dit druipland is vlak.

Doordat het reliëf hier nog bewaard is gebleven en het oorspronkelijke kavelpatroon niet is verstoord behoort het druipland van Butterhuizen tot het meest waardevolle in het Heerhugowaards polderlandschap. Het druipland met de kavelsloten zijn van algemeen belang uit cultuurhistorisch en landschappelijk oogpunt als voormalig oever van het meer De Waard en als begrenzing van het binnen gepolderde land van de verdwenen buurtschap Butterhuizen.

dijken

Tussen de meren Schermer en de Heerhugowaard lag de Huygendijk. Deze dijk heeft een belangrijke rol gespeeld in de vorming van West-Friesland. Zo was het een verbindingsweg tussen Alkmaar en het land ten oosten van Oterleek. Ook moest de dijk voorkomen dat de Schermer en de Heerhugowaard, één groot meer werden. De dijk is volgens de overlevering aangelegd

door ene heer Hugo in het jaar van de grote stormrampen 1248 en heette eerst de Heer Huygendijk.

De dijk was voorzien van sluizen om het water van Heerhugowaard te lozen via de Schermer en de andere grote meren op de Zuiderzee. In 1326 werden de sluizen verwijderd en werd het een gesloten watersysteem.

Alle dorpen waterden hun regen af in de Heerhugowaard die vaak behoorlijk hoog moet hebben gestaan. Via de Schermer waterde de Heerhugowaard af naar zee. De sluizen in de Huygendijk zorgden daarvoor, maar maakten de dijk tegelijkertijd zwak. Vele malen zijn de sluizen dan ook gedicht, om deze vervolgens vanwege wateroverlast in de omgeving weer open te maken.

In het jaar 1375 was er wederom een grote overstroming in Holland, Zeeland en Friesland. Hierna besloot men in 1386 noordwaarts een kanaal te graven, de Langereis. Helaas voldeed deze niet, waardoor de Raaksmatboezem afhankelijk bleef van de sluizen in de Huygendijk.

Door de ontginning van het veen werd het gebied steeds moeilijker te ontwateren en kwetsbaarder voor overstromingen door de zee en de daarmee gepaard gaande afslag van land. In de 13e eeuw bleek men de zee te kunnen keren met de Westfriese Omringdijk. De

Butterhuizen omstreeks 1890

Druipland van Butterhuizen met oorspronkelijke kavelsloten

P= Poldermuseum

Uitsnede contributiekaart Uitwaterende Sluizen uit 1603

Westfriese Omringdijk is opgebouwd uit verschillende oudere dijken, waaronder de oude Huygendijk (nu Slingerdijk), die reeds voor de bescherming van kleinere gebieden waren aangelegd. De zee verwoeste af en toe delen van de dijk, maar na herstel voldeed deze weer.

Voor de duidelijkheid dient te worden opgemerkt dat de tegenwoordige Nieuwe Huygendijk binnen de gemeentegrens uit 1630 dateert en is aangelegd om de Heerhugowaard droog te maken. De Oude Huygendijk ligt op Schermers' grondgebied en heet nu de Slingerdijk. Overigens heette de oude dijk in 1895 de Galgendijk. Tussen de huidige Huygendijk en de Slingerdijk liggen rietlanden die nu nog bij hoog water als 'uiterwaarden' dienen.

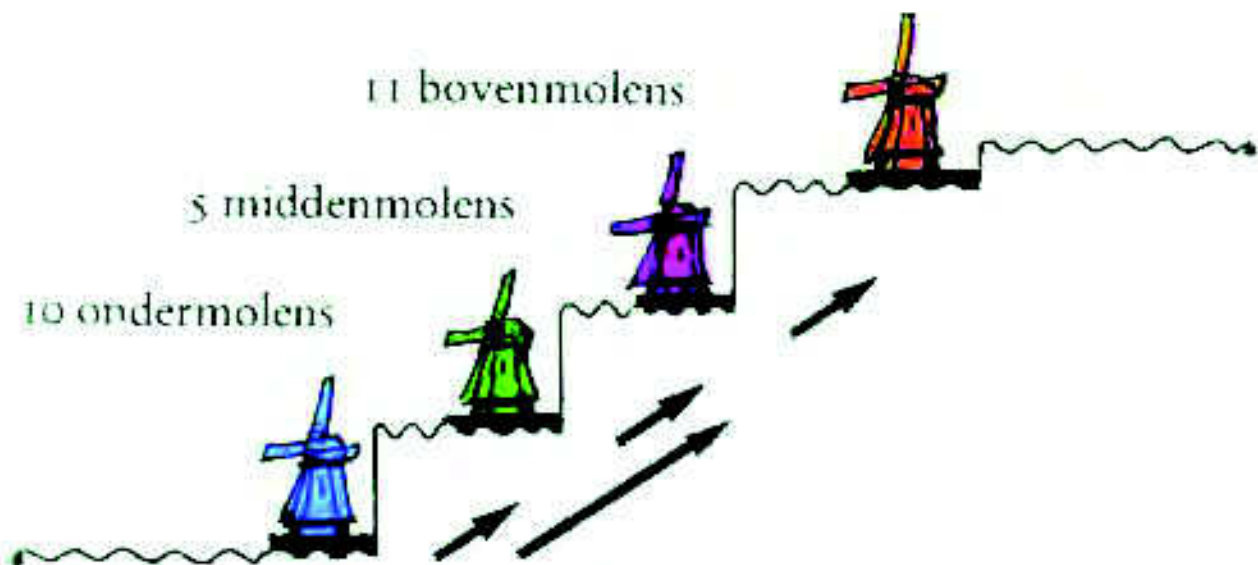
molens

Voor Alkmaar was de 13e eeuw er een van grote zorgen. Zware stormen kwamen veel voor en de grote watervlakte van de Heerhugowaard lag erg dichtbij. De droogmaking was hoognodig. Tegelijkertijd was het een avontuur voor de uitvoerders, door de omvang, maar ook doordat elke droogmakerij eigen problemen kende. Het werk werd dan ook heel secuur voorbereid. Op de kaart van de uitvoerder Metius uit 1631 - van voor de

droogmaking- is de inrichting van het 'nieuwe' land te zien. De knik in de Middenweg (de hoofdweg van de verkavelingstructuur) bewijst dat het economische verkeer gericht was op Alkmaar. Ook de Nieuwe Vaart (nu Hoornse Vaart) verbond de polder met Alkmaar. De stad heeft daartoe een strijd moeten voeren met de andere belangrijke marktplaats in de omgeving, Hoorn, die ook een economische band met Heerhugowaard wilde.

In het jaar 1629 werd begonnen met de bouw van de molens om de klus te klaren. Zowel de droogmaking alsook het drooghouden van de Heerhugowaard was een ingewikkelde zaak. Het bedijken en droogmalen van een dergelijk groot oppervlak (3500 hectare) betekende een aanzienlijke verkleining van de boezem en stelde derhalve hoge eisen aan de afwatering van de droogmakerij. Van de Raaksmatsboezem zou na het sluiten van de ringdijk om de Heerhugowaard slechts een stelsel van kanalen en de ringvaart resteren. Bovendien was er sprake van een hoogteverschil van ongeveer 1 meter tussen de noord- (hoog) en zuidzijde (laag) in de drooggemaakte meerbodem en was er veel oud land binnengedijk.

Een systeem van molengangen en 48 molens zorgden voor de bemaling van de Heerhugowaard. Tegenwoordig

P= Poldermuseum

Verkavelingskaart van Heerhugowaard Zuid uit 1680 en de huidige kaart van Heerhugowaard

staat alleen de Veenhuizerpoldermolen nog in het landschap. Uiteindelijk was de Heerhugowaard droog in 1631.

De molengangen bestonden uit een boven-, midden- en ondermolen. De poldermolens hadden oorspronkelijk een scheprad, dat vervangen werd door een vijzel. Na de drooglegging is de polder intensief bemalen om de grond droog te houden, wat voor de agrarische activiteiten hoogst nodig was in het natte gebied. Veel molens zijn afgebrand, maar evenzoveel molens zijn afgebroken omdat ze geen dienst meer deden. De locaties van de molens zijn nog bekend.

oude molenland

Daar waar de Oostertocht en de Huygendijk samen komen hebben oorspronkelijk drie molens gestaan. Hier is de polder Heerhugowaard op zijn diepste. De drie molens bij de Huygendijk vormden in de 17e eeuw een driegang, die het polderwater via de Oostertocht op de Raaksmaatsboezem maalde. De molengang is gebouwd in 1636 en werd onderdeel van een niet geheel geslaagd experiment. In 1758 werd de molen het dichtstbij de dijk (de bovenmolen) vervangen door een schepradmolen. Een zeker uitvinder Ferdinand Obdam had hierop octrooi aangevraagd en werd geholpen door prof. Lulofs uit Amsterdam. De opvoerhoogte zou 13 voet zijn, ter vergelijking haalden normale schepradmolens het water 3 tot 4 voet omhoog.

Er werden drie tonvijzels ingebouwd, die onafhankelijk van elkaar konden worden in- en uitgeschakeld naar gelang de windkracht. Een ander voordeel was dat deze molen bij onderlopen van de polder bedrijfsklaar zou blijven, terwijl de onder- en middelmolens dan onder water zouden staan en dus onbruikbaar waren. Nadat bleek dat deze verbouwing een mislukking was (de Rustenburgergang moest zelfs bijspringen met de bemaling), werden de drie tonvijzels in 1803 vervangen door één liggende vijzel.

In 1877 zijn de overige twee molens gesloopt en is de schepradmolen vervangen door het stoomgemaal,

waarin nu het huidige poldermuseum is gevestigd. Het stoomgemaal kon tien tot zestien molens vervangen en zorgde voor een veel betere waterbeheersing. Bovendien waren gemalen van duurzaam materiaal gemaakt, in tegenstelling tot molens die zeer brand- en slijtagegevoelig zijn.

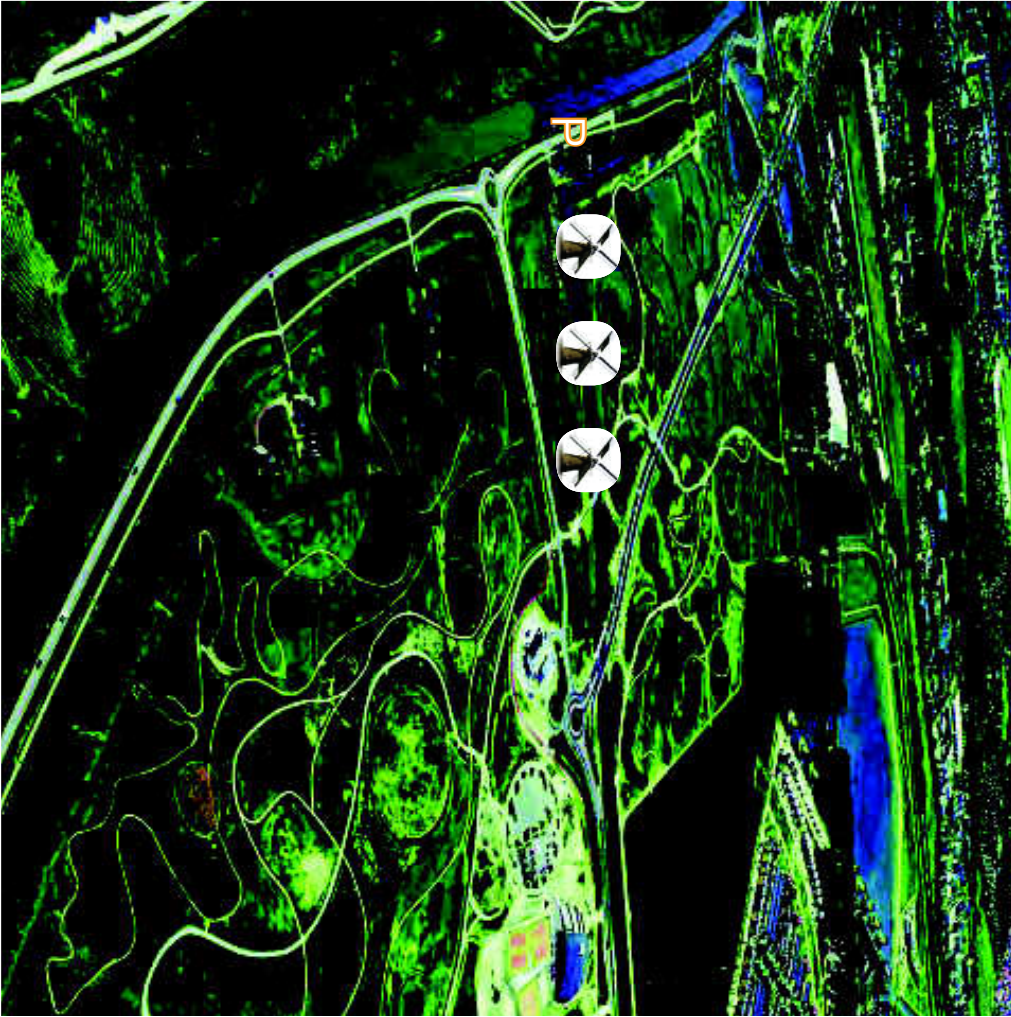
Het oude molenland is in het landschap zichtbaar als een smalle strook grond, lopend vanaf de Huygendijk in noordelijke richting. Het wordt aan weerszijden begrensd door een kavelstoot die bij de noordelijke punt elkaar raken en overgaan in de Oostertocht. Zeer waarschijnlijk zijn er resten van fundamenten van de oorspronkelijke molens aanwezig. Archeologisch onderzoek ter plaatste is noodzakelijk.

Het oude molenland is van algemeen belang uit cultuurhistorische en landschappelijk oogpunt als voormalig terrein waarop een molengang heeft gestaan met de laatste molens die de polder Heerhugowaard droog hielden.

Het oude Molenland aan de Huygendijk waar eens de molengang stond

02 ligging

ligging

ligging en bereikbaarheid

Luchtfoto [ingetekend is de verdwenen molengang]

Ten midden van de oprukkende Heerhugowaardse nieuwbouw laat het Poldermuseum een deel zien van het oude Heerhugowaard. Het oude Heerhugowaard, dat leeg was en zo arm dat er geen kerken gebouwd konden worden. Kerkenpaden leidden naar de omringende dorpen waar de toenmalige polderbewoners de mis bijwoonden.

Vlakbij het museum zijn in het zuidelijkste deel van de polder de duurzame nieuwbouwwijk 'Stad van de Zon' en het recreatiegebied Park van Luna aangelegd. In het recreatiegebied liggen fiets- en wandelroutes en over het alom aanwezige water is het museum varend bereikbaar.

Het Poldermuseum ligt tegenwoordig op een zeer centrale plek in de regio en is goed bereikbaar vanuit Alkmaar en omstreken. In de nabijheid liggen allerlei andere bezienswaardigheden voor toeristen waaronder de binnenstad van Alkmaar met de kaasmarkt, het biermuseum en het stedelijk museum en in Broek op Langedijk de Broekerveiling.

02 ligging

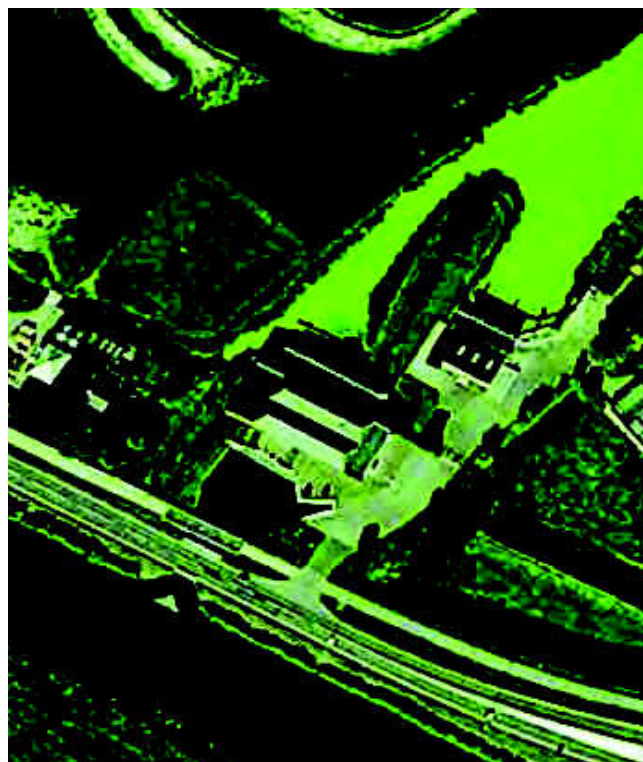

ligging

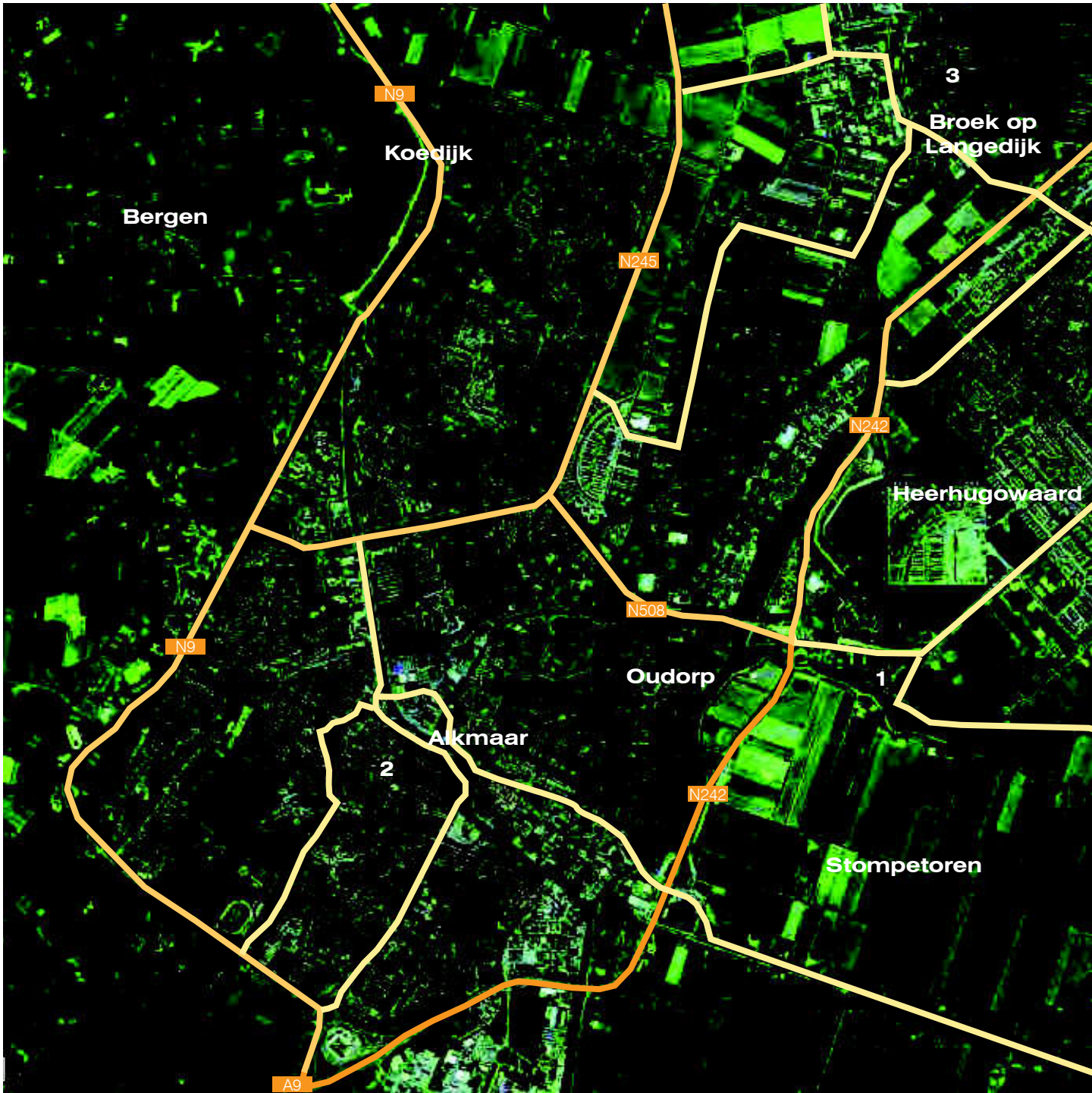
geografische ligging en bereikbaarheid

Kaart Heerhugowaard [afbeelding: Google Maps]

02 ligging

Luchtfoto [afbeelding: Google Maps]

BEREIKBAARHEID PER AUTO EN OV

Het Poldermuseum is vanuit Alkmaar en Broek op Langedijk in circa 10 minuten bereikbaar. Vanaf de doorgaande route van de A9 naar het noorden is het museum te bereiken via afslag Heerhugowaard-zuid.

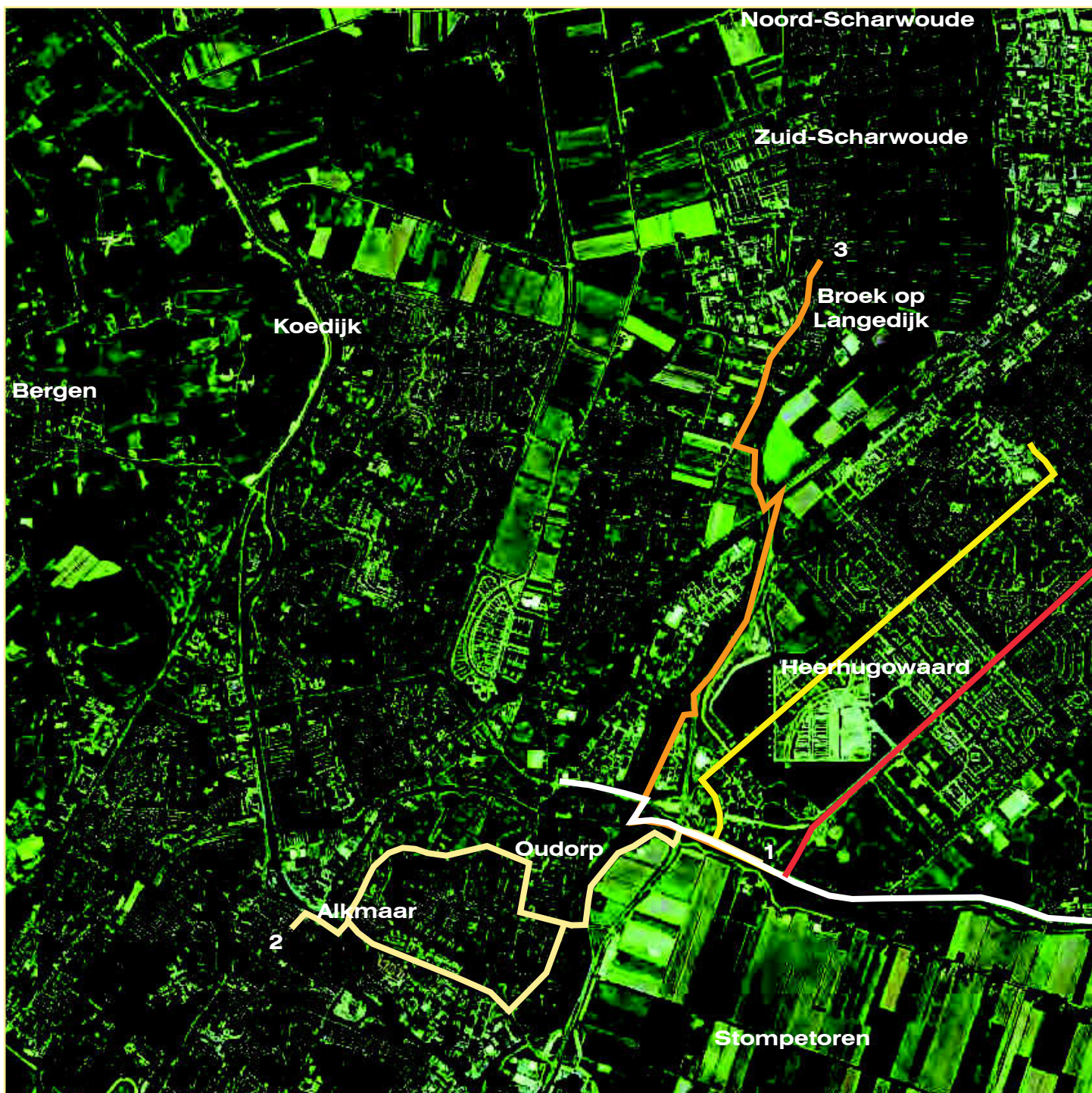
Sinds de aanleg van de afrit Heerhugowaard-zuid is de Huygendijk richting Alkmaar afgesloten voor doorgaand autoverkeer. Wandelaars en fietsers kunnen nog wel via de Huygendijk onder het viaduct in de N242 door naar Alkmaar en weer terug.

In de nabijheid en op het terrein van het Poldermuseum is voldoende parkeergelegenheid.

Op loopafstand van het museum is een bushalte van lijn 6 tussen Heerhugowaard en Alkmaar. De bussen rijden 2 maal per uur in beide richtingen. Vanuit Alkmaar rijden ook de bussen van lijn 161 richting Ursem 2 maal per uur langs deze halte.

LEGENDA

1. Poldermuseum Heerhugowaard
2. Centrum Alkmaar
3. Broekerveiling Broek op Langedijk

Luchtfoto Heerhugowaard [afbeelding: Google Maps]

BEREIKBAARHEID PER FIETS OF LOPEND

De fietsroutes op deze kaart geven duidelijk weer dat het Poldermuseum centraal is gelegen in de regio Heerhugowaard, Alkmaar en Langedijk.

De routes vanuit centrum Heerhugowaard en centrum Alkmaar, bedragen allebei circa 5 kilometer.

Vanaf de Broeker Veiling (3) is een fietstocht naar het Poldermuseum ca. 7 kilometer lang.

Achter het Poldermuseum ligt het Park van Luna, waar vele wandel- en fietsroutes aanwezig zijn. Tot op heden is het Park van Luna niet rechtstreeks vanuit het museum te bereiken. Om te zorgen dat het park vanuit het museum bereikbaar is, en vice versa, zou een fietspad en een brug bij het Poldermuseum aangelegd kunnen worden.

Fietsroutes die het Poldermuseum passeren zijn o.a.:

- Westfriese omringdijk
- Waerdse ronde

LEGENDA

1. Poldermuseum Heerhugowaard
2. Centrum Alkmaar
3. Broekerveiling Broek op Langedijk

Luchtfoto Heerhugowaard [afbeelding: Google Maps]

BEREIKBAARHEID PER BOOT

Het Poldermuseum is over het water goed te bereiken. Aan de voorzijde ligt de Ringvaart langs de Huygendijk en aan de achterzijde liggen de Oostertocht en het Park van Luna. Aan de achterzijde ontbreekt het aan een aanlegplaats. De toegang tot terrein van zowel het oude als het nieuwe het gemaal is hier uit veiligheidsoverwegingen afgeschermd.

In de nabijheid zijn er meerdere mogelijkheden om een boot of kano te huren en de waterrijke gebieden te verkennen. Denk hierbij aan het Park van Luna en de Stad van de Zon, het centrum van Alkmaar met haar prachtige grachten en het 1000-eilandenrijk van Langedijk. Met een herinrichting van het achtererf is een aanlegplaats in het Park van Luna te realiseren. Hierdoor wordt het voor kanovaarders ook mogelijk om over te stappen van het polderniveau naar de ringvaart en vice versa.

Op de kaart zijn ook delen van 3 routes van de Kanovereniging Kanowaard zichtbaar gemaakt:

Route 1: Alkmaar - Broek op Langedijk

Deze route van 15 kilometer gaat van centrum Alkmaar, langs Heerhugowaard, naar Broek op Langedijk. Vanaf deze route kan men afslaan naar het Poldermuseum (gestippeld). Vanaf het centrum van Alkmaar, is het circa een half uur varen naar het Poldermuseum.

Route 2: Rondom Heerhugowaard

Deze route van 38km gaat rondom Heerhugowaard en komt langs het Poldermuseum.

Route 3: Route Zuid-Heerhugowaard

Deze route gaat door Zuid-Heerhugowaard. Vanaf deze route is er een verbinding mogelijk naar de nieuw te realiseren woonwijk Broekhorn

LEGENDA

1. Poldermuseum Heerhugowaard
2. Centrum Alkmaar
3. Broekerveiling Broek op Langedijk

03 visie

03 visie

03 visie

visie

inleiding

Zuidzijde van het Poldermuseum

Het Poldermuseum is gevestigd in het voormalige gemaal aan de Huygendijk 17 in Heerhugowaard. Het gebouw staat op de gemeentelijke monumentenlijst.

Voor de Gemeente Heerhugowaard is het behoud van het Poldermuseum van groot belang. Het monumentale pand is vanwege haar functie en haar bewogen geschiedenis mede bepalend voor de identiteit van de gemeente.

Door het Poldermuseum op een duurzame wijze te vernieuwen, krijgt het een bredere betekenis. Het kan een toeristische trekker worden, een geliefde pleisterplaats voor recreanten, en zo van meerwaarde zijn voor de bewoners van de gemeente. De locatie biedt mogelijkheden om de historie, het heden en de toekomst van de gemeente met elkaar te verbinden.

De locatie van het Poldermuseum, aan het water en het park, is naast recreatieve (horeca-) exploitatie (eigen teelt) en zaalverhuur interessant voor natuur- en milieueducatie (NME). Een buitenplaats waar wandelaars, fietsers, kano-ers en opvarenden hun benen kunnen strekken is hier zeer goed denkbaar. De museale presentatie dient vernieuwd te worden om toekomstbestendig te zijn.

Restaurant Pomphuis - Antwerpen

een blijvende toekomst

belang van erfgoed

De laatste decennia verliezen oude panden steeds vaker hun functie. De vraag luidt of je al deze gebouwen kunt behouden. Het antwoord is eenvoudig: Door functies te wijzigen of toe te voegen krijgen gebouwen een nieuw leven

Door de tijdelijkheid en de snelheid van het leven in de huidige maatschappij zullen niet veel nieuwe gebouwen geschiedenis schrijven. Steeds sneller wijzigen functies en worden steeds vaker multifunctionele gebouwen ontworpen. Dit maakt het belang van historisch erfgoed alleen maar groter.

Deze panden staan al decennialang, vaak op belangrijke punten in een dorp of een stad. Ze markeren strategisch de omgeving en geven een oriëntatiepunt. Maar nog belangrijker. Ze vormen de herinnering voor de gemeenschap.

functieverbreding

Een succesvolle verbreding is slechts mogelijk met nieuwe passende en aanvullende functies. Een betrokken eindgebruiker kan met zijn functie specifieke wensen een nieuwe interessante geschiedlaag aan een gebouw geven. Dat alleen al maakt een onderzoek naar nieuwe functies voor het cultureel erfgoed boeiend.

In veel gevallen is transformeren vaak belangrijker dan het behoud van het volledig historisch beeld. Het gewijzigd gebruik kan aanpassingen van het historisch object verlangen. De monumentale waarde is uiteraard bepalend, maar ingrepen of uitbreidingen moeten altijd mogelijk zijn. Anders dan bij nieuwbouw wordt de functie op maat gesneden, passend binnen het bestaande gebouw. Vanuit een helder concept werkend kan een duidelijk afgestemd ensemble ontstaan van interieur, inrichting, architectuur, exterieur, terrassen en tuinen.

Herbestemmen is alleen haalbaar als het gebouw daarna functioneel te gebruiken is. Moderne vormgeving van aanpassingen en toevoegingen verankeren het gebouw weer in het heden. De aanpassingen maken het object interessanter. Blijf dicht bij de basis. Zo kan, heel betaalbaar, met minimale ingrepen een maximaal resultaat worden behaald. Hierdoor krijgen de stoere gebouwen een warm interieur, worden de eerlijke oude bouwmaterialen verrassend gecombineerd met nieuwe materialen. Lichte en hoge ruimtes worden dan gezellig. Een extra laag geschiedenis toevoegen geeft een rijke historische gelaagdheid. Laat maar zien dat het gebouw een nieuwe functie heeft.

poldermuseum

Na een periode van explosieve groei van de gemeente is het oorspronkelijk zeer afgelegen gemaal bijna ingehaald door de uitdijende bebouwing. Tussen de recente uitbreidingswijk Stad van de Zon en de Ringvaart is het prachtige waterrijke Park van Luna aangelegd. De locatie van het gemaal is hierdoor van puur functioneel en afgelegen veranderd naar een historische locatie in een schitterende groene setting die van meerdere richtingen over weg en water bereikbaar is.

Het pand staat met de lange zijde evenwijdig aan de dijk en de vele ramen in de karakteristieke en zuidgeoriënteerde voorgevel biedt een prachtig uitzicht op de ringvaart en het achterliggende moeras- en weidelandschap van de Schermerpolder. Het ligt daarom voor de hand de representatieve ruimtes van het toe te voegen functies aan deze zijde te programmeren. De puur functioneel vormgegeven achtergevel is door de nabije nieuwbouwwijk en de nieuwe afrit opeens 'het gezicht' van het Poldermuseum geworden. Dit gezicht kan een facelift goed gebruiken.

HEERHUGOWAARD STAD VAN KANSEN

STRUCTUURVISIE 2020

gemeente Heerhugowaard

Mensen maken de gemeente. Heerhugowaard streeft naar een sociaal duurzaam functionerende gemeenschap waarbij inwoners zich betrokken voelen bij ontwikkelingen in de gemeente, kinderen en jongeren zich op een prettige en goede manier ontwikkelen, ouderen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven en migranten goed inburgeren.

Heerhugowaard heeft de ambitie om zich te ontwikkelen tot één van de eerste energie neutrale gemeenten van Nederland. Het gaat hierbij om het terugdringen van het directe energiegebruik voor wonen, werken en mobiliteit en het opwekken van duurzame energie. Heerhugowaard zoekt duurzaamheid niet alleen in een verantwoord energieverbruik. Ook op andere terreinen kent de gemeente hoge ambities. Met het nieuwe Stadshart in ontwikkeling krijgt Heerhugowaard ook een steeds aantrekkelijkere positie in de regio op het gebied van cultuur, vrije tijd en winkelaanbod.

Als het gaat om verkeer heeft Heerhugowaard de ambitie om de individuele mobiliteitsvrijheid te behouden en waar mogelijk te vergroten, waarbij een goede balans wordt gevonden tussen leefbaarheid, verkeersveiligheid en bereikbaarheid. Er wordt ingezet op duurzame vervoerswijzen, zoals de fiets, het openbaar vervoer en elektrische auto's. Een geoptimaliseerde afstemming van de vervoersmodaliteiten en het creëren van de daarbij behorende voorzieningen moet de mobiliteit in Heerhugowaard verduurzamen.

Heerhugowaard zet zich samen met de regio in voor een evenwichtige woon-werkbalans. Nieuwe bedrijvigheid is welkom. De diversiteit binnen de gemeente en de regio zorgt voor aantrekkelijke vestigingsmogelijkheden voor elk bedrijf op de juiste plaats.

Een aantal gebieden zal de komende tijd van kleur veranderen. De ontwikkeling van De Draai, Broekhorn en De Vaandel is in gang gezet. Op kleinere schaal zal er herstructureringsplaatsvinden, zowel op bedrijventerreinen

als in de wijken. Op deze wijze kan Heerhugowaard goed inspelen op veranderingen in de samenleving.

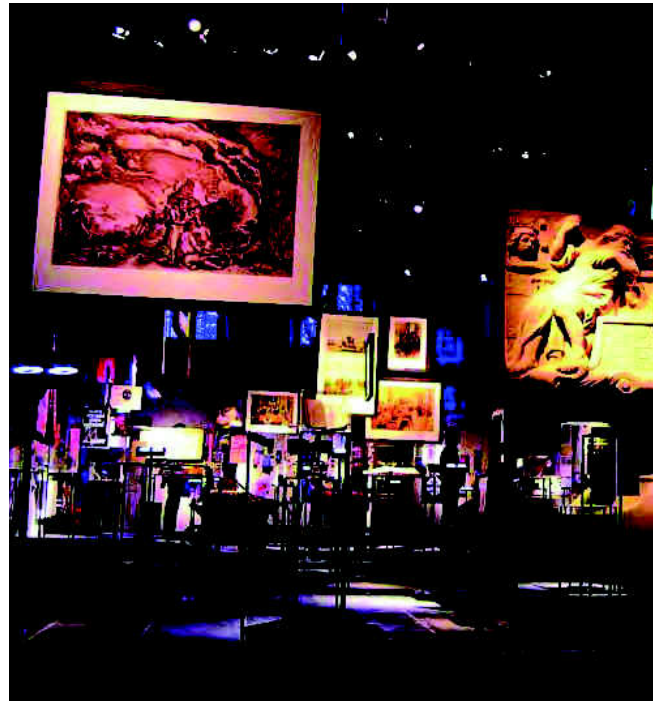
Naast het levendige Stadshart, de centrum-, stations- en bedrijfszone is voor de leefbaarheid van Heerhugowaard het behoud van rust en ruimte in de wijken en het open agrarische landelijke gebied belangrijk. De recreatieve waarde van het landschap mag niet worden onderschat.

De agrarische bedrijvigheid wordt gestimuleerd door een vitaal recreatief platteland te creëren met meer recreatieve activiteiten, fiets- en wandelroutes en functiecombinatie in vrijkomende agrarische bebouwing. Het open agrarische gebied is en blijft vooral agrarisch. De ontwikkelingsmogelijkheden in de linten voor alternatieve functies zijn hier beperkt. Open zichtlijnen vanaf de linten zijn waardevol.

Er is veel aandacht voor het behoud en de verbetering van bestaande natuurlijke waarden. Afval wordt zoveel mogelijk aan de bron gescheiden. Het Waterplan Heerhugowaard voorziet in concrete maatregelen voor een gezond en duurzaam polderwatersysteem. Heerhugowaard heeft kwaliteit, niet alleen omdat de ecologische, groen- en waterstructuur de oorspronkelijke cultuurhistorische patronen volgen, maar ook omdat de historische linten als basis dienen voor toekomstige ontwikkelingen.

Heerhugowaard staat daarbij niet op zichzelf. Heerhugowaard is een belangrijke speler in de regio. De combinatie van stad en natuur geven Heerhugowaard identiteit: met stadse voorzieningen binnen de stedelijke kern en het landelijke gebied als groene contramal. Als Millenniumgemeente kijkt Heerhugowaard verder over haar grenzen door bijvoorbeeld de kennis over een duurzame samenleving te exporteren. Heerhugowaard is op weg naar een duurzame toekomst.

[bron: Stuctuurvisie 2020 - Gemeente Heerhugowaard]

Dolhuys Haarlem

Natuurmuseum Heimans Zaandam

visie

samenwerkende musea

Broekerveiling Broek op Langedijk

Kaasmuseum en Kaasmarkt Alkmaar

Musea hebben vaak te kampen met zeer beperkte budgetten en hoge (onderhouds)-kosten. Om efficiënt te kunnen werken en nieuw publiek aan te spreken kan een samenwerking worden aangegaan met andere musea of instanties. Om musea te stimuleren tot samenwerking stelt minister Bussemaker tot 2017 2 miljoen euro per jaar beschikbaar.

Ook kan door aantoonbare resultaten in het cultuuronderwijs aan een museum aanvullend budget worden toebedeeld in de vorm van subsidie.

Het Poldermuseum schaarst zich in een rij kleinschalige musea in Noord-Holland waarmee een samenwerking denkbaar is. Voorbeelden zijn Natuurmuseum Heijmans, De Speeltoren, De Cruquius. Maar ook dichterbij is een samenwerking mogelijk met bijv. de Broekerveiling, het Kaasmuseum, het Stedelijk Museum en de Schermer Museummolen.

Museummolen Schermerhorn